

Informatie- en opinieblad
van de Rijksuniversiteit
Limburg

1ste jaargang
nummer 3

12 december 1980

pagina 3

Formatie

Het gebakkelei over de verdeling van de schaarse formatieplaatsen houdt niet op. Binnenkort heeft ieder zijn eigen cijferplan en worden de fundamentele zaken helemaal uit het oog verloren.

pagina 5

Evaluatie

Op 9 januari gaat de rode looper uit voor het eerste lustrum van de RL. Voor die tijd moeten de bobbels worden gladgestreken met een uitgekiend evaluatie-programma.

pagina 8

Patiënten

In het cardiologenkonflikt hebben de patiënten onder aanvoering van de APV duidelijk laten zien dat de H.H. medici geen ruzies ten koste van hen kunnen uitvechten. En zo werd de patiënt zich er weer wat bewuster van dat hij verregaande rechten heeft. Een interview over patiënten-inspraak met Frans van Wijmen.

pagina 14-19

Studenten-activisme

De gloriejaren van het studentenactivisme zijn voorgoed voorbij. De grote stilte is ingetreden, alleen verbroken door het ritselen van de bladzijden van het studieboek.

Van de redactie

Observant nummer 3: nog niet genoeg om al terug te kijken, maar wel voldoende om de nodige op- en aanmerkingen op te roepen en genoeg om een aantal misverstanden te doen postvatten. Hopelijk zijn we er snel genoeg bij om nog het één en ander te kunnen rechtzetten. Wat is het geval: een aantal leden van deze universitaire bevolking meent op grond van één nummer Observant, alsmede een aantal oncontroleerbare geruchten, te moeten concluderen dat er bij de nieuwe aanpak – van Maffius naar Observant – een drempel is gelegd, waardoor de toegankelijkheid van het blad verminderd zou zijn. Nu blijkt het leggen van drempels juist de laatste weken erg populair te zijn: je schijnt slechts struikelend aan het Basis Arts Examen mee te mogen doen, als je al niet op je gezicht gevallen bent bij het passeren van de kandidaatsdrempel of de doktoraalshorde. Als de BTD dan toch zo staat te popelen om enige bouwkundige activiteiten te ontplooiën, wellicht kunnen ze dan eerst eens een aantal van deze

drempels verwijderen. De redactie van Observant echter heeft nooit bewust, noch onbewust de toegankelijkheid van het blad willen verminderen, noch door het leggen van drempels, noch op een andere wijze. Wat we wel willen is de leesbaarheid vergroten om daardoor te bevorderen dat het blad ook meer gelezen wordt. Het plaatsen van artikelen is niet het enige aspect wat in beschouwing moet worden genomen; de informatie of opinie komt alleen over als die gelezen wordt. Met de vergroting van de leesbaarheid is dus iedereen gebaat; dat houdt echter wel in dat je een keuze moet maken: wat wel en wat niet. Daarmee kom je dan op gevaarlijk terrein, omdat zo'n keuze altijd voor een deel subjectief wordt bepaald. Die afweging geschiedt echter nooit op basis van de inhoud, maar enkel aan de hand van vorm, de logische opbouw, begrijpelijkheid voor buitenstaanders e.d. Afwijzing van een artikel op deze gronden houdt ook altijd de mogelijkheid in om door bijshaven en aanpassen het artikel toch aan de eisen te laten voldoen. De redactie is altijd bereid om daarbij te

assisteren in de vorm van adviezen. Los van deze overwegingen blijven zaken als aktualiteit en de vaste omvang van het blad factoren die een uiteindelijke beslissing kunnen beïnvloeden. Wat ons betreft kan iedereen bij Observant terecht, of je nu goed een verhaal kunt schrijven of niet. Er zijn een aantal mogelijkheden waarop dat in een vorm gegoten kan worden: Lidmaatschap van de redactie, korrespondentschap, ingezonden brief, opiniërend artikel, column, verhalen, cartoons, ja zelfs gedichten.

Mocht je na dit gelezen te hebben toch nog problemen hebben met Observant en voel je de aandrang om een eigen blad op te zetten, ga je gang. Een beetje competitie werkt vaak stimulerend.

Bedenk wel: de problemen ontstaan door de oplossingen (gehoord bij het symposium eerste lijn).

Kees Ruissen

2

Helft eerstejaars wil betere kamer

Bijna de helft (45,5%) van de eerstejaars studenten aan de RL is zo ontevreden over zijn of haar kamer dat men uitzielt naar betere woonruimte.

Dat blijkt uit een onderzoek naar de huisvestingssituatie van de 200 studenten die dit najaar hun studie in Maastricht hebben aangevangen. Het onderzoek is verricht door leden van de studentenvereniging KOKO, die tot de conclusie komen dat 'de woningnood onder studenten in Maastricht nogal tegenvalt.'

Van de 134 studenten die hun enquête-formulier hebben ingevuld wonen er 29 bij hun ouders. De rest heeft een kamer met (17%) of zonder (48%) hospita. Dertien procent heeft een zelfstandige woonruimte. Van de thuiswoners is 59% tevreden met zijn huisvesting, de rest is matig tevreden tot ontevreden. De tevredenheid bij de kamerbewoners blijkt vooral af te hangen van de vraag hoe zelfstandig iemand woont. Bewoners van een zelfstandige wooneenheid zijn op één na ronduit tevreden. Bewo-

ners van onzelfstandige woonruimte (de grote hap van de kamerbewoners) zijn voor 45% tevreden als zij zonder hospita wonen en voor 35% als zij wel een hospita hebben.

Ontevreden zijn vooral de mensen die bij een hospita wonen (43% van die groep) Van de groep kamerbewoners zonder hospita is 20% ontevreden. Bij de groep bewoners van een zelfstandige woning is zowaar nog iemand aangesproken die maar matig tevreden was. De mate van ontevredenheid blijkt hoofdzakelijk samen te hangen met de huurprijs, de grootte van de kamer, de huurprijs in relatie tot het woongenot, de afstand tot de universiteit en de privacy.

Ook is onderzocht of de ontevredenheid zo groot was dat men uitkeek naar andere woonruimte. Niet minder dan 45,5% bleek inderdaad verhuisneigingen te hebben. Die zouden ook wel eens kunnen samenhangen met de pittige prijzen die voor de kamers gevraagd worden: 78% betaalt tussen 150 en de 300 gulden, 44% betaalt meer dan 250 per maand.

observant

(voorheen Maffius).

Maandelijks verschijnend informatie-en opinieblad van de Rijksuniversiteit Limburg, uitgegeven door de Stichting Maffius.

Redactieadres:

Tongersestraat 53, kamer 304
6200 MD Maastricht

Tel.: 043-888319 (doorkiesnummer).

Stichtingsbestuur:

Leo Leunissen (*voorzitter*), Gerard Majoor (*secretaris*), Peter Freens (*penningmeester*), Jan Pas, Kees Ruissen.

Redactie:

Ton Hameleers, Jacques Herraets, Kees Ruissen, Els Schoenmakers, Kees Schröer, René Verspeek, Ger van der Vusse.

Redactie-assistente: Edith Goppel
Adviseur: Joep Offermans.

Grafische vormgeving: Guus van Rooij
Foto's: Koen van der Gugten, Hans van Dijk, Denise Claessen.

Tekeningen: Pascal Oost, John Pex, Chris Voskamp.

Druk: Leiter-Nypels BV, Maastricht
Observant is aangesloten bij de Gemeenschappelijke Universitaire Persdienst.

*De volgende Observant verschijnt
23 januari 1981.*

Kopij inleveren vóór 24 december

Aan formatieplannen geen gebrek

Er is geen aangelegenheid die de laatste tijd meer facultair stof heeft doen opwaaien dan het formatieplan. Hoogleraren verwijten elkaar dat ze met hun plannen alleen zichzelf bevoordelen, capaciteitsgroepen zouden tot minder dan 1/10 van hun huidige omvang gereduceerd moeten worden, er wordt een spoedberaad belegd door in hun omvang bedreigde capaciteitsgroepsvoorzitters, kortom, het gonst van de geruchten en halve waarheden.

Bezuinigingen

De beroering omtrent de verdeling van de personeelsplaatsen binnen de Faculteit der Geneeskunde is zeker niet iets van de laatste maanden, integendeel, al in 1978 is er over dit probleem gediscussieerd, en toen met name in het kader van het ontwikkelingsplan van de faculteit voor de periode 1978-1988. In de loop van 1977 werd namelijk duidelijk dat de bezuinigingen die door het departement van Onderwijs en Wetenschappen (O & W) werden toegepast, ook aan Maastricht niet voorbij zouden gaan. Voor de bestaande medische faculteiten betekenden deze bezuinigingen dat ze pas op de plaats moesten maken of zelfs enigszins zouden moeten inkrimpen; voor Maastricht zouden ze echter de consequentie kunnen hebben dat bepaalde vakgebieden helemaal niet of nauwelijks ontwikkeld konden worden. Een bezinning op wat nog mogelijk en wenselijk was, leek toen geboden en allerwege voelde men de behoefte om de ontwikkeling van de faculteit voor meerdere jaren te beschrijven en vast te leggen. In het zo ontstane ontwikkelingsplan werd al gebruik gemaakt van de zogenaamde klusterindeling; daarbij werden een aantal capaciteitsgroepen die een bepaalde verwantschap met elkaar vertoonden, bij elkaar genomen tot bijvoorbeeld een Biomedische cluster, een klinische cluster of een cluster 1e lijns zorg. De uitgangspunten van dit plan waren dat de klinische cluster en de pool van projectgebonden plaatsen zouden moeten groeien ten koste van andere clusters, met name de Biomedische. De laatste cluster was immers bij de start van de Universiteit (toen eigenlijk alleen nog faculteit) sterk oververtegenwoordigd omdat een aantal hoogleraren van elders met hun hele research-fabriekje naar Maastricht overkwamen, dus inclusief aanhangend personeel. Op zich natuurlijk een heel begrijpelijke zaak, maar dat vereiste wel compenserende maatregelen zoals toen dan ook in het bedoelde plan werden voorgesteld. Ook

de cluster Gedrags- en Maatschappijwetenschappen en de cluster 1e lijns zorg zouden in de periode 1980-1983 wat mogen groeien, terwijl de Biomedische cluster op zijn vroegst pas weer in 1984 aan de bak kwam. In gezamenlijk overleg heeft men toen deze uitgangspunten vertaald in aantallen formatieplaatsen en zo ontstond het formatieplan voor 1979 waarin ook aanzetten werden gegeven voor de invulling in 1980. Inmiddels had zich een aantal ontwikkelingen voorgedaan, waaruit wel duidelijk werd dat de situatie er voor Maastricht nog donkerder uitzag dan in het ontwikkelingsplan 1978-1988 werd vermoed. Dat was o.a. gebleken bij het tekenen van het MeerJarenAfspraak (MJA), een soort contract tussen de instelling – onze universiteit dus – en het departement van O & W, waarin op basis van onderhandelingen een aantal vaste afspraken voor de komende jaren worden vastgelegd, onder andere ten aanzien van de beschikbare middelen. Een complicerende factor daarbij is overigens dat het departement niet voorschrijft hoe deze middelen in formatie moeten worden vertaald, en aangezien een niet-academisch gevormde medewerker (uiteraard?) minder kost dan een academisch gevormde, kan de – in het spraakgebruik gehanteerde – WP-NWP-norm een belangrijk effect hebben op het totale aantal plaatsen. Deze WP-NWP-ratio is bovendien niet voor elke cluster hetzelfde; in ieder geval wordt er in de diverse commentaren gesproken over een mogelijk extra verlies aan formatieplaatsen door de te hoge salarislasten van het al aanwezige WP.

U-raad blokkeert

Al deze nieuwe inzichten leidden eind 1979-begin 1980 tot uitgebreide discussies in de toenmalige F-raad, het F-bestuur en de diverse beleidsadviescommissies over de formatieverdeling voor de komende jaren; een nieuw formatieplan tot 1983 kwam er echter nog

'Ik ben een beetje meer dan jij . . .'

niet uit. Wel werden enkele deelbesluiten genomen voor de formatie voor 1980 om toch in ieder geval vooruit te kunnen, en een aantal uitgangspunten voor een formatieplan tot 1984. Uiteindelijk was de F-raad wel gedwongen om hierover beslissingen te nemen, omdat de inmiddels in actie gekomen Universiteitsraad, die verantwoordelijk is voor het vrijgeven van middelen en mankracht, de formatie voor 1980 had geblokkeerd en niet van zins was deze vrij te geven als er niet wat duidelijkheid werd geschapen. De door de toenmalige F-raad genomen besluiten spelen een essentiële rol in de huidige discussies, en waren gebaseerd op een inmiddels vervaardigd concept-formatieplan 1984, dat opgesteld was door (het wordt tijd om eens wat namen te noemen) de heren Reneman en Steur. De uitgangspunten van dit nieuwe plan komen er in het kort op neer dat de eerder genoemde klusterindeling zou moeten worden verlaten. Deze klassieke indeling bleek in de praktijk niet erg hanteerbaar en leidde niet zelden tot ongewenste resultaten in de toewijzing. In het nieuwe plan wordt wel een soort groepsindeling gehanteerd voor verwante capgroepen, maar de toewijzing van formatieplaatsen geschiedde uiteindelijk per capgroep apart. Daarnaast moest er een royale pool in stand gehouden worden: een categorie medewerkers die niet voor vast aan een groep of project worden toegewezen, maar voor een beperkte, vast omschreven periode, meestal zolang als het project duurt. Dat zou de faculteit meer armslag moeten geven om bepaalde ontwikkelingen en activiteiten te stimu-

leren of af te remmen. Verder moest er bij de toewijzing van vaste plaatsen duidelijk onderscheid gemaakt worden tussen WP en NWP, en bovendien, let wel, zou de toewijzing van de taakgebieden onderwijs, onderzoek en gezondheidszorg afzonderlijk moeten plaatsvinden. Dat betekent dat bij elke capgroep wordt bekeken hoe belangrijk ze zijn voor de drie genoemde gebieden en dat de groep afhankelijk van het toegekende bedrag ook voor de drie gebieden afzonderlijk mensen krijgt toegewezen. Hoe de capgroep de inzet van deze mensen organiseert, is een interne zaak van de groep, als de groep de taken maar uitvoert, waarvoor hij de mensen heeft gekregen.

Hoe belangrijk een bepaalde capgroep nu werkelijk is voor de drie genoemde taakgebieden, zou dan mede op basis van beleidsplannen voor de toekomst, door de beleidsadviescommissies op te stellen, moeten worden bepaald.

Getallen leiden eigen leven

Het model van het plan Reneman/Steur is indertijd door de F-raad goedgekeurd en het F-bestuur tilt ook nu nog zwaar aan de toen gekozen uitgangspunten. Ook voor de getalsmatige invulling van het model, hoeveel man krijgt Jan en hoeveel krijgt Piet, waren door de opstellers voorstellen gedaan; op basis van allerlei overwegingen, die overigens in het plan zelf niet zo duidelijk waren aangegeven, hadden de capgroepen een bepaald gewicht toegewezen gekregen van de drie taakgebieden en op die basis werd berekend dat groep A zoveel plaatsen onderwijs, onderzoek en gezondheidszorg kreeg, groep B zoveel etc. Een deel van de huidige verwarring wordt veroorzaakt doordat deze getalsmatige invulling een eigen leven is gaan leiden, zonder dat men in de gaten hield, dat dit een mogelijke uitwerking was van het beschreven model. Bovendien werden de nieuwe F-raadsleden overstroomd met wijzigingen van deze cijferlijst, en wijzigingen op wijzigingen, zodat de indruk gewekt werd, dat het cijferlijstje het belangrijkste was van het hele plan, terwijl de raad zich nog niet eens had kunnen uitspreken over het plan op zich en de gekozen uitgangspunten. Dat de verschillende nieuwe raadsleden daarover echter wel degelijk een mening hadden, bleek alras: bij de eerste de beste gelegenheid werd het plan van de tafel geveegd als zijnde goed voor de prullebak, onderwijsvijandig, onderzoeksbevoordelend en dergelijke kwalificaties. Daarbij kwamen als belangrijkste bezwaren naar voren het ontbreken van een motivatie voor de voorgestelde cijferlijst en het

zeer oneens zijn met de uitkomsten daarvan enerzijds, en een principiële andere benadering van de uitgangspunten anderzijds. Men verweet de opstellers dat ze teveel uitgegaan waren van de huidige onderzoekssituatie. Het duidelijkst kwam dit laatste tot uiting in het commentaar van de heer Drukker die het gehanteerde plan zelfs onderwijsvijandig vond.

Zijn stelling was, dat een Universiteit (Faculteit) die zo duidelijk kiest voor onderwijs als Maastricht, dit ook tot uiting moet laten komen in de toewijzing van mankracht, of, zoals het F-bestuur deze stelling — waar ze het overigens volstrekt mee oneens is — omschrijft: onderwijs is een plicht en onderzoek een gunst.

Alternatieven

Toen bleek dat het plan Reneman/Steur er niet zonder kleerscheuren af zou komen, werd met de Raad afgesproken dat de leden zelf alternatieven zouden aandragen, enigszins ongebruikelijk als je bedenkt dat de F-raad eigenlijk dient te besluiten over voorstellen die het F-bestuur doet. In ieder geval leidde dat ertoe, dat er nu zo'n stuk of 5 alternatieve formatieplannen op tafel liggen, waarvan het beruchte plan Drukker/Schmidt er één is. Zij gaan in tegenstelling tot het F-bestuur uit van een gekoppelde toewijzing voor onderwijs-onderzoek. Onderzoek is daarbij dus aan afhankelijkke, afgeleide taak, terwijl onderwijs primair is. Dit plan bevatte ook een getalsmatige uitwerking van dit uitgangspunt, waarvan de resultaten op zijn zachts gezegd nogal afwijken van de bestaande situatie: twee capgroepen scoorden blijkbaar bij Drukker/Schmidt op het onderdeel onderwijs zo laag, dat ze in 1984 in totaal nog één WP-plaats overhouden. Als je dan in onze beroemde, en onschendbare, basisfilosofie op pagina 6 leest:

Bij de keuze van docenten zal de in Nederland gebruikelijke koppeling tussen een bepaalde leerstof en één vakgebied verlaten worden. Zo kan bijv. elementair anatomie-onderwijs zowel begeleid worden door de chirurg als door de patholoog-anatoom of door de anatoom; elementair fysiologieonderwijs kan worden gegeven door een internist, farmacoloog of fysioloog.

Bij de onderwijsopbouw dient de obligate 'instituuetsgedachte' verlaten te worden: niet iedere capaciteit die ten behoeve van het studieprogramma voorhanden moet zijn, vergt de aanwezigheid van een specifiek researchlaboratorium,

dan vraag je je af, of enige bezinning niet wenselijk zou zijn.

De studentenfractie van de raad ging met haar plan van een gedeeltelijke koppeling uit tussen onderwijs en onderzoek, omdat ze een positieve wisselwerking verwachtte van onderzoek op onderwijs en andersom. Dit plan werd trouwens door het F-bestuur zeer welwillend ontvangen. Daarnaast lagen er nog een aantal voorstellen om de formatie te bevriezen, om zo meer tijd te krijgen voor een meer gedegen afweging. De opstellers van het plan Reneman/Steur hadden zelf trouwens ook al een zeer ruime bedenktijd voorzien om tot de getalsmatige invulling van hun plan te komen, maar het F-bestuur had de zaken klaarblijkelijk wat willen versnellen. Het plan Drukker/Schmidt veroorzaakte echter een lichte paniek in het BMC, waar immers vrijwel alle onderzoeksgroepen zaten, en die zich met zo'n onderwijsdominant plan wel wat bedreigd voelden. In allerijl werd een spoedberaad bijeen geroepen om het gevaar een halt toe te roepen. Het net 'veilig' verklaarde BMC, werd riskant terrein met deze bom onder haar fundamenten. Hoe zwaar het F-bestuur echter tilt aan de onafhankelijke toewijzing van onderwijs-onderzoek, blijkt wel uit het feit dat, als de F-raad het plan Drukker/Schmidt in vergadering van 6 november goedgekeurd zou hebben, de faculteit zonder bestuur had gezeten. Zo ver is het gelukkig niet gekomen: het voorstel tot een gekoppelde toewijzing onderwijs-onderzoek is, zij het met kleine meerderheid, afgestemd, en de zaak ligt dus momenteel weer helemaal open. Er ligt een voorstel om eerst maar eens een plan voor 1981 te maken, maar de faculteit zal toch eerst een beleidsplan voor de komende periode moeten vaststellen, voordat er uitspraken gedaan kunnen worden voor de formatie '81.

In de tussenliggende tijd zou de formatie bevroren moeten worden, afgezien van noodsituaties, om in ieder geval de op gang zijnde ongewenst geachte ontwikkelingen te stoppen.

Het laatste woord is hierover in ieder geval nog niet gesproken, dat is in alle onduidelijkheid wel zeker.

K. R.

Evaluatie moet beleid bijstellen

Op aandringen van de Universiteitsraad gaat de universitaire gemeenschap zich de komende weken grondig bezinnen op de vraag wat er terecht is gekomen van alle schone dromen en goede bedoelingen, die vijf jaar geleden bij de start van de instelling zo werden gekoesterd. Als alles goed gaat, worden vervolgens de konsekwenties getrokken uit die bezinning die moeten doorwerken in het beleid voor de komende vijf jaar.

Het moment van evaluatie ligt precies halverwege de termijn waarvoor de wet 'Wet Rijksuniversiteit Limburg' geldt. In 1985 wil de instelling met behoorlijke resultaten voor de dag komen als de voorlopige wet in een definitieve wordt omgezet. De tussentijdse balans wordt opgemaakt via een evaluatieprogramma dat is opgesteld door de diensten AJZ en POB. Het valt uiteen in een terugblik en een vooruitblik.

Het terugblik gebeurt op verschillende manieren: eerst worden de bestaande evaluatierapporten bijeengezocht en systematisch geanalyseerd. Dat onderdeel is inmiddels zo goed als afgerond,

evenals de enquête onder studenten en medewerkers. Iedereen heeft op het enquêteformulier een eerlijke kans gekregen om eens ronduit te zeggen wat hij denkt over typische Maastrichtse zaken als de matrixorganisatie of de probleemgerichte studie.

Alsof van de enquêteresultaten nog niet genoeg stof tot discussiëren te verwachten valt, zijn ook nog eens zes 'kritische' leden van de universitaire gemeenschap aangezocht om een opstel te schrijven over bepaalde onderwerpen zoals het aanstellingsbeleid of het functioneren van de algemene diensten. Vijf van de zes opstelschrijvers zijn intussen bekend: Harrie van Mierlobensteyn en Jan Boons namens het wetenschappelijk personeel, Huub Ruiters en Edward Steur namens het niet-wetenschappelijk personeel en Bram de Wit namens de studenten. Naar een tweede student wordt nog gezocht.

De drie projecten (analyse, enquête en opstellen) monden uit in een grote lustrumkonferentie die op 7 januari wordt gehouden. Daarvoor hebben zich al meer dan driehonderd deelnemers aangemeld.

Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling van de mensen die het evaluatieproject hebben opgezet, dat de kritiek op de organisatie onmiddellijk onder de rode loper geveegd wordt, die twee dagen later wordt uitgerold voor de officiële lustrumviering. De bedoeling is juist dat de uitkomsten van de terugblik de uitgangspunten van de vooruitblik worden.

De richting die door de deelnemers aan

de lustrumkonferentie wordt aangewezen wordt teruggespeeld naar de bestuurlijke organen, die meteen aan de slag gaan om wensen in beleid om te zetten. Daarbij laten zij zich adviseren door externe deskundigen, die meehelpen de konklusies van de evaluatie om te zetten in operationele doelstellingen.

J. H.

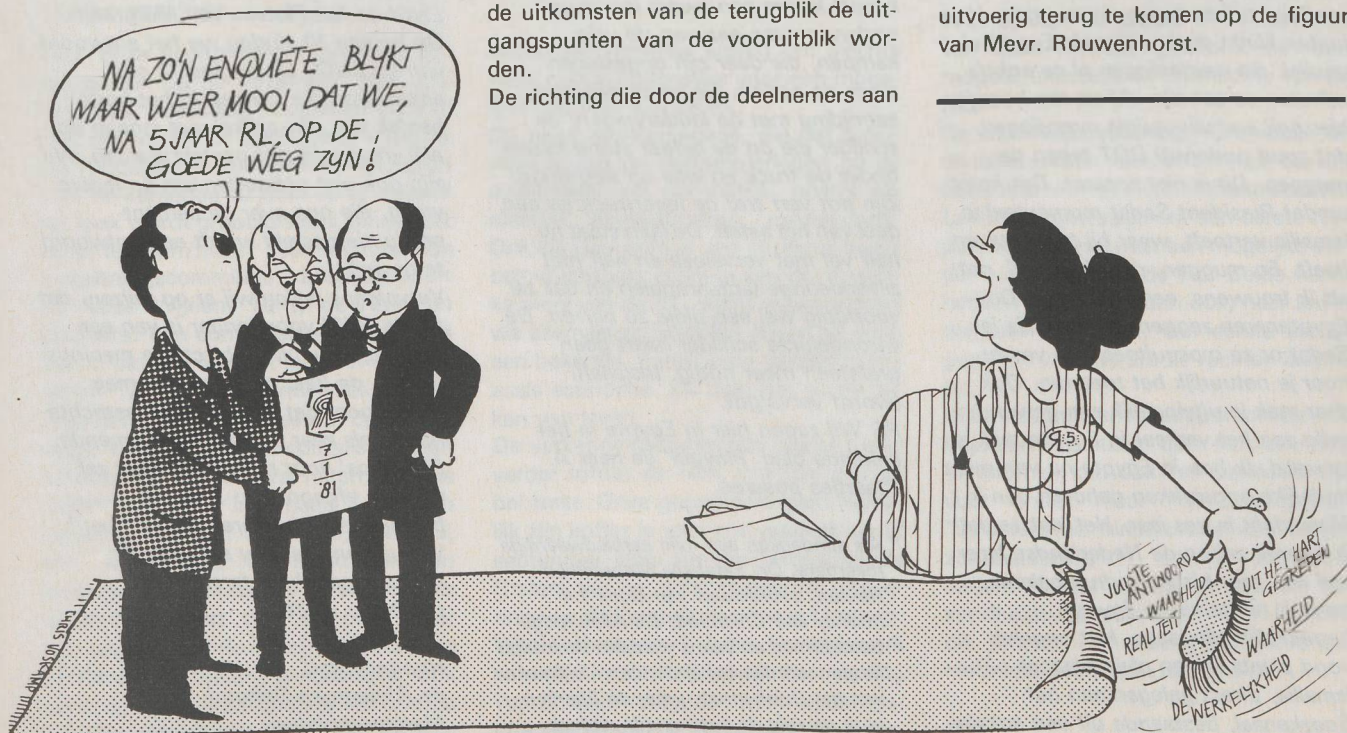
Wilhelmina Rouwenhorst-lezing van start

Op 19 december zal in aula van de RUL dr. Wilhelmina Rouwenhorst de spits afbijten van de naar haar genoemde lezingenserie rond het thema Gezondheidsvoorlichtingen-opvoeding. De jaarlijks te organiseren lezing is ingesteld door de Nederlandse Vereniging voor Gezondheids Voorlichting en -Opvoeding als eerbewijs aan de vrouw die geldt als een van de pioniers op GVO-gebied in Nederland.

Het is de bedoeling dat de lezing jaarlijks bij toerbeurt georganiseerd wordt door de universiteiten die GVO in hun opleidingspakket hebben. De lezing zou moeten bijdragen tot de verdere ontwikkeling van het vakgebied.

De lezing van mev. Rouwenhorst op 19 december in de aula begint om 15.00 uur. Na afloop vindt een receptie plaats. In een volgende Observant hopen wij uitvoerig terug te komen op de figuur van Mevr. Rouwenhorst.

5

Brieven

Hand of Fatahalla in Egypt*

Terwijl ik hier toch zit te krabben aan mugge- en vlooibeten, strijdend om de voorrang; met maagzuur als gevolg van het toegevoegde chloor in het drinkwater en rillend van de malaria omdat ik mij profylaxe enkele weken ben vergeten (wat begrijp ik vrouwen nu ook veel beter) en omdat ik zojuist aan mijn plichtplegingen heb voldaan, kan ik eindelijk ook wel even schrijven naar het blad dat eens Maffius heette. De temperatuur is 23°C en ik zit hier voor het geopende venster maar met gesloten luiken tegen de muggen. Van buiten klinkt de traditionele Egyptische muziek die westerlingen al na enkele minuten zo zat zijn. Af en toe hoor je hier ook een vliegtuigje overvliegen, dat spuit onderwijl DDT tegen de muggen. Dit is niet zomaar. Dat komt omdat President Sadat momenteel in Ismailia vertoeft, waar hij twee huizen heeft. En muggen, daar heeft hij, net als ik trouwens, een hekel aan. De Egyptenaren zeggen: Ien Ismailia ies Sadat or ze mosquito's. En verder hoor je natuurlijk het toeteren. Ook daar raak je uiteindelijk aan gewend, zelfs aan het verkeer in Egypte raak je gewend. Ik heb in Egypte nu van meer dodelijke ongelukken gehoord dan in Maastricht in zes jaar. Het laatste dat ik hoorde zal op de Nederlandse lezer wel een zeer bizarre indruk nalaten, maar is niettemin in Egypte betrekkelijk alledaags. Het ongeluk vond plaats in een plein plaatsje bij Ismailia, direct gelegen aan het Suezkanaal, bestaande uit een enkele

laan, waar enige huizen staan die echter uitkijken over een kleine baai, ontstaan door het talud van de uitdieping van het Suezkanaal. Hier wonen enkele Hollanders die uitgezonden zijn om hier te werken aan het graskarper projekt. De graskarper is een merwaardige vis, hij plant zich alleen voort in the Moonriver. En dan verder nog bij onze Hollanders door middel van zgn. hypofysatietechnieken, waardoor in één keer enkele honderdduizenden graskarpers worden geboren. De graskarper eet het plantje op waar het slakje zo graag op zit die weer nodig is voor de levenscyclus van de Schistosoma mansoni et haematobium, beide verwekkers van een gevreesde en in Egypte endemische ziekten, schistosomiasis of bilharziasis (voor de eeuwige zeven-springer, want daar weet ik nu ook alles van, Harrison blz. 1106). Bovendien is de graskarper lekker en kan wel zeven kilo zwaar worden. Maar ter zake. Van een van deze Hollanders hoorde ik het volgende. De lantaarnpalen langs de laan waren nodig aan een opknapbeurt toe. Een man met zilverkleurige verf was daartoe bezig met het opschilderen, terwijl hij op een ladderwagen stond. Vanuit de richting van Suez, langs het kanaal kwam een zware legertruck, onderweg van een van de vele kampen, die daar zijn opgeslagen sinds de oorlog. De truck kwam in aanrijding met de ladderwagen; de schilder die op de ladder stond kwam onder de truck en was op slag dood. Zijn pot verf trof de legertruck en een deel van het asfalt. De laan staat nu half vol met vervelozes en half met zilverkleurige lantaarnpalen en dat zal voorlopig wel een tijdje zo blijven. De verongelukte schilder heeft geen grafsteen meer nodig. Inshallah. (wordt vervolgd). PS Wij zagen hier in Egypte in het bekende blad 'Playgirl' de heer A. Staartjes poseren.

* Als aandenken aan mijn eerbiedwaardige meerdere, Dr. Fatahalla Mohammed Hassan, coördinator van block 1.4 Infancy and Childhood, die Allah moge beschermen en wiens vijanden vernietigd mogen worden tot in de verste uithoeken van het Dzehennah, waar de Sharitan voor eeuwig de bastonnade uitdeelt.

Aktiegroep Margraten antwoordt ENCI

Geachtie Redactie,

Met grote verbazing heeft de Aktiegroep Behoud Margratenplateau kennis genomen van de ingezonden brief van de heer W. J. de Haas, Directeur van de ENCI in de Observant van 12 nov. j.l.

De heer de Haas stelt hierin namelijk dat de Aktiegroep niet bereid was geweest om tot een gemeenschappelijke publicatie met de ENCI in 'Maffius' te komen.

Wij hebben over deze ingezonden brief twee opmerkingen:

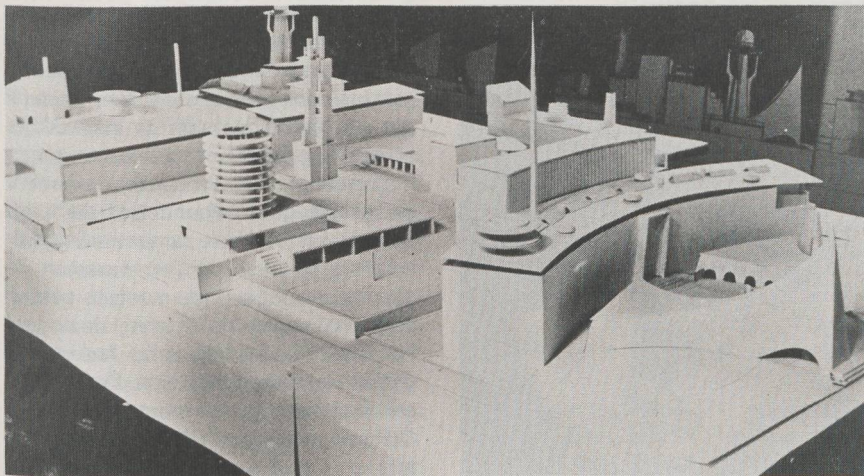
Allereerst vinden we in het decembernummer van Maffius van het vorig jaar op pagina 9 een artikel getiteld 'De ENCI en het Plateau van Margraten.' Op pagina 10 vinden we het antwoord van de ENCI. Op pagina 12 ons antwoord. We konden in het korte bestek van ons artikel niet ingaan op alle vragen die ons gesteld werden. We zijn ook niet gehouden om op iedere vraag, die ons over de cementproductie gesteld wordt een antwoord te geven!

Vervolgens willen wij er op wijzen, dat als de ENCI voorstander is van een 'eerlijke, maar wel objectieve meningsuiting', de heer de Haas niet mag verzwijgen, dat het bij de Maastrichtenaars 'als zeer positief overkomende ENCI-bos' voor ruim 40% weer zal worden afgegraven: 7 van de bestaande 17 hectare! Weg bomen! Wij vinden, dat Uw redactie dit landschapsbeheer terecht een puinhoop vindt.

Hoogachtend,
de Aktiegroep Behoud Margratenplateau.

Uitbouwmogelijkheden liggen niet voor het oprapen

Begin september verschijnt in de krant het bericht dat de RL de studierichting economie zal krijgen. Dit maakt mij nieuwsgierig naar de plannen om rond 1990 6000 studenten in de RL te herbergen. Ik ben dan ook eens op zoek gegaan naar de levensgeschiedenis van het idee om aan de RL een studierichting economie te beginnen. Schrik niet, de geschiedenis is kort. Maar hopelijk is dit verhaal over economie niet symptomatisch voor de wijze waarop in Maastricht gewerkt wordt aan het opzetten van een nieuwe universiteit. De op een na jongste universiteit in Nederland dateert al van 1923, en staat in Nijmegen. Hierbij ga ik dan wel voorbij aan het feit dat de Nederlandse Economische Hogeschool in Rotterdam ook een universiteit is sinds daar een medische faculteit aan de bestaande hogeschool werd toegevoegd.

Van het luchtkasteel waarvan de initiatiefnemers van de RL rond 1970 droomden, is intussen weinig overgebleven.

Voor onze economie-geschiedenis begonnen we op 30 november 1979. De heer Pais, voormalig hoogleraar economie, stelt de RL de enige juiste vraag: is het mogelijk om een ontwikkelingsplan voor de komende 10 jaren op te stellen? De zaak wordt grootscheeps aangepakt en in februari/maart 1980 ontstaat een verkenningscommissie, bestaande uit de heren Wijnen, Tans, de Rooij en Backerra. Een commissie die overigens pas in oktober van dit jaar het officiële etiket 'Werkgroep Ontwikkeling RL' door het College van Bestuur opgeplakt krijgt. Leden van deze commissie gaan praten met, wat later zal heten, externe deskundigen. En inderdaad de namen liegen er niet om: Stoelinga, Kremers, van Kemenade, Brenninkmeijer en Brinkhorst. De laatste is zo wijs om als buitenland-expert van zijn partij voor het gesprek met de RL zijn D'66-collega Mertens, de onderwijs-specialist, ook uit te nodigen. Deze gesprekken leveren volgens een van de leden van de ver-

kenningscommissie weinig op: slechts twee goede suggesties voor een mogelijke uitbouw van de RL.

De heer van Kemenade, die net gekomen is van de besloomingen bij de problemen van de VARA, noemt als nieuwe studierichting: mediakunde. Ook de gouverneur van Limburg levert een vruchtbare bijdrage aan de mogelijke groei van de RL. Want waarom doen we allemaal zo moeilijk? Neem nu eens een bekende, traditionele studierichting zoals economie. Zie daar het eerste teken van leven.

De verkenningscommissie peinst rustig verder totdat de heer Kremers aan de bel trekt. Onze gouverneur pakt namelijk zijn koffer in voor een gesprek op 12 september 1980 van de Gedeputeerde Staten met het kabinet over de uitvoering van de Perspektievennota Limburg. Wat ontbreekt er? Juist: het huiswerk van de RL. Het telefoontje met de RL, veroorzaakt volgens het reeds genoemde lid van de verkenningscommissie

enige paniek in de RL-gelederen en 'onder vrij grote druk wordt door het College van Bestuur op 1 september 1980 een brief geschreven aan de Minister van Onderwijs en Wetenschappen'.

Hoofdstuk 3 van deze brief heet dan ook: 'Beslissing op korte termijn ten aanzien van de studierichting economie'.

Het antwoord op de RL-quizz 'roept u maar' wordt in deze brief keurig onderbouwd. De binnen de RL in grote voorraad aanwezige etiketten 'gericht op de problematiek van de regio Zuid-Limburg' en 'gericht op de problematiek van de Europese samenwerking en eenwording' doen weer dienst. Maar bovendien, zegt de brief, 'blijkt uit landelijke prognoses... dat er bij de economische studierichtingen sprake is van een in landelijk opzicht grote en stijgende belangstelling' en 'kent Zuid-Limburg een niet benut potentieel aan studenten voor dit vakgebied'. Er wordt nog steeds gezocht naar onderbouwing van deze argumenten.

Deze brief wordt afgesloten met de zin: 'Uw onmisbare bijdrage aan de gedachtenvorming over de ontwikkeling van onze instelling stellen wij op hoge prijs'.

Wat zijn nu de laatste ontwikkelingen van deze curieuze geboorte van een mogelijk interessante uitbreiding van de RL?

De onderwijsdeskundige Crombach en de jurist Cohen van het centrale bureau onderwijs van de RUL (Rijksuniversiteit Leiden) is gevraagd om een eerste rapport te schrijven over een mogelijke studie economie aan de RL. Beide heren hebben in het verleden ook, naar tevredenheid van velen, een eerste aanzet gegeven voor de studie rechten aan de RL.

Maar wat betekent deze opdracht als in de brief aan Pais staat: 'deze studierichting (economie) kan ook van betekenis zijn voor onder meer het hoofdproject 'Structuur en functioneren van de gezondheidszorg'... en de afstudeer-variant 'Beleid en beheer van de gezondheidsvoorzieningen'...? Hebben dit project en deze afstudeer-variant niets met economie te maken?

R.V.

Het cardiologenconflict in het ziekenhuis Sint Annadal heeft ondanks alles een plezierige ontwikkeling in de hand gewerkt: hoe verder de geesten van de cardiologen zich scheidden, des te nader kwamen die van de patiënten tot elkaar. Juist dankzij het feit dat individuele patiënten en de Algemene Vereniging tot behartiging van Patiëntenbelangen zo voor hun belangen opkwamen, kon het ziekenhuisbestuur tenslotte met een beroep op het patiëntenbelang een oplossing aandragen die werd overgenomen door het Scheidsgerecht. De snelle opkomst van de patiënteninspraak was voor ons reden om te gaan praten met enkele personen die

nauw bij de zaak betrokken waren. De weergave van het gesprek met de voorzitter en de vice-voorzitter van de APV, de heer Winkelhuijzen en mevrouw Ummels-Visser moest wegens plaatsgebrek blijven liggen tot de verschijning van de volgende Observant. Hieronder een interview met mr. dr. Frans van Wijmen, sekretaris van de besturen van Ziekenhuis Maastricht en Annadal. Sinds het verschijnen in 1975 van zijn proefschrift 'Het ziekenhuis; democratisering en bestuursstructuur' geldt van Wijmen als een onbetwiste autoriteit op het gebied van democratisering van de gezondheidszorg.

'Patiënteninspraak zo goed en zo kwaad als het kan ruim baan geven'

Mr. dr. Frans van Wijmen.

Wie is dan die patiënt: een konsument van gezondheidszorg of verleent zijn bedreigde gezondheid hem een bijzondere status met alle rechten op inspraak van dien?

Van Wijmen: 'Van een konsument van een industrieel producerend bedrijf kun je niet zeggen dat hij een dagelijkse bijdrage levert aan de instandhouding van dat bedrijf. Of hij koopt of niet koopt is zijn beslissing. Een konsument in de gezondheidszorg gaat daarentegen praktisch nooit voor zijn lol naar een hulpverlener, hij is erop aangewezen en dat verleent hem extra rechten. In ieder geval gelden de rechten van een konsument a fortiori voor een patiënt.

Je kunt een patiënt definiëren als iemand die enigerlei vorm van gezondheidszorg ontvangt of moet ontvangen, óf omdat hij ziek is, of om te voorkomen dat hij ziek wordt. Tegenover die prestatie van de gezondheidszorg staat dan de

verplichting van de konsument daaraan financieel bij te dragen, in het algemeen in de vorm van premiebetaling.

Iedereen is dus konsument van gezondheidszorg en je kunt zeggen dat zijn rechten nauwkeuriger omschreven staan naarmate hij intensiever met de gezondheidszorg in aanraking komt.

Maar er doet zich een ander fenomeen voor waardoor de aandacht voor de patiëntenrechten sterk in opkomst is: de gezondheidszorg wordt meer en meer als een bedreiging ervaren. Sommige auteurs spreken van de vermedisering of medicalisering van de samenleving en Ivan Wolffers gebruikt als definitie van een patiënt zelfs, 'iemand die aan gezondheidszorg lijdt'. De bureaucratisering, het ingewikkelder worden van structuren, de verfijning van de wetgeving, de steeds moeizamere procedures, het zijn allemaal ontwikkelingen waarvan je je afvraagt of de patiënt er

beter van wordt. Hij voelt zich steeds verder afhankelijk van het systeem, hij komt ertegen in opstand, zijn behoefte aan inspraak neemt sterk toe. Ik denk dat een groot deel van de inspraakbehoefte kan worden weggenomen als de hulpverlener, vooral de arts, de patiënt als gelijke gaat behandelen. Je krijgt dan een kontraktuele samenwerkingsrelatie tussen twee partijen, waarvan de ene meer weet over de medisch-technische kant van de zaak, terwijl de andere het meest deskundig is op het gebied van zijn eigen problematiek. Daarvoor is een verandering van mentaliteit nodig. Op het ogenblik zorgt de autoriteit van de arts ervoor dat de patiënt zich dom voelt. Als alle artsen een hertraining zouden krijgen in de menselijke benadering van de patiënt zou de gezondheidszorg er al heel anders uitzien. Dat geldt trouwens ook voor de mensen met een civiele functie in de gezondheidszorg.'

Basisrecht

Patiënten nemen zich dus min of meer in bescherming tegen de grote invloed van de gezondheidszorg en voorzover ze er gebruik van moeten maken, letten ze nauwer op hun rechten. Van Wijmen: 'De wortel van de patiëntenrechten is het basisrecht op een goede continue gezondheidszorg. Met dat recht correspondeert — dat wordt wel eens vergeten — een verantwoordelijkheid van de patiënt voor een behoorlijke handhaving van zijn eigen gezondheid. Deze 'plicht' tot gezond gedrag ondervindt groeiende belangstelling, ook al omdat preventie van bepaalde ziekten meer aandacht krijgt. Hattinga Verschuere heeft de driedeling zelfzorg, mantelzorg en gezondheidszorg gemaakt. Mede vanwege de kostenbeheersing verschuift de aandacht naar de eerste twee

delen: je gaat eerst bij jezelf of bij anderen na of je iets kunt doen aan je problemen, voordat je het gezondheidszorgcircuit betreedt. Als mensen bij elkaar steun zoeken ontstaat al gauw een patiëntengroepering. Het kenmerkende daarvan is dat er in beginsel geen hulpverlener deel van uitmaakt. De doelstellingen kunnen variëren van (zelf)hulp tot een meer algemene belangenbehartiging en van voorlichting of bewustmaking tot politieke gerichtheid'.

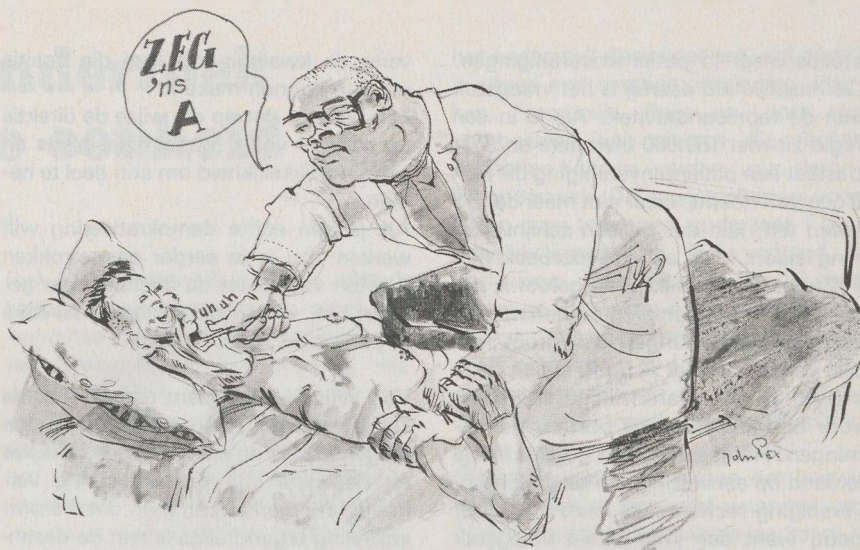
Patiëntenverenigingen, die zich de belangenbehartiging van hun leden ten doel stellen, zijn gebaat bij een goede omschrijving van de rechten van de patiënt. Van Wijmen maakt onderscheid tussen individuele en kollektieve patiëntenrechten: 'Rang, de eerste hoogleraar in het gezondheidsrecht in Nederland, heeft een lijstje gemaakt van individuele rechten die algemeen aanvaard worden, zoals het recht op zelfbeschikking over je eigen lichaam, recht op privacy, op informatie, op vrije artskeuze, op klachtenbehandeling of op bescherming bij research. Dat lijstje is in 1978 wat uitgebreid door de Centrale Raad voor de Volksgezondheid met een onderscheiding van rechten bij intramurale en extramurale zorg.

De hulpverlener kan daar van zijn kant weinig of geen rechten tegenover stellen, die de rechten van de patiënt inperken, behalve dan het recht op betaling. Voor het overige zijn de rechten van de patiënt zo persoonlijk, dat die inperking niet aan de orde is'. De tegenstelling tussen de juridische situatie, waarin de patiënt rechten heeft en de hulpverlener alleen plichten, steekt schril af tegen de feitelijke situatie! Van Wijmen verklaart die discrepantie uit het feit dat de wetgever steeds heeft geredeneerd vanuit de hulpverlener en het systeem. Als hij vanuit de patiënt had geredeneerd zou het systeem er heel anders hebben uitgezien.

Meebesturen of niet?

De kollektieve patiëntenrechten die Van Wijmen onderscheidt betreffen vooral de inspraak in het besturen van een instelling of een konglomeraat van instellingen. Maar hoe moet je die in godsnaam gestalte geven, welke plaats moet je patiëntenvertegenwoordigers geven in het bestuur? Of kan een patiëntenvereniging niet beter verre van het meebesturen blijven en als een soort actiegroep van buitenaf toezien?

Van Wijmen: 'Ik vind dat een van de moeilijkste vraagstukken die er zijn. Ik heb daar in mijn proefschrift vreselijk mee zitten worstelen en ik ben er dan ook niet helemaal uitgekomen. Princi- pieel kun je zeggen: democratisch is,

dat je mensen over wie macht wordt uitgeoefend, de gelegenheid geeft hun eigen leiders te kiezen. Je zou op die manier periodiek mensen kunnen aanwijzen om een organisatie te leiden onder democratisch toezicht en met het recht ze terug te roepen. Maar in de praktijk worden zulke regelingen nogal uitgehoud, je roept iemand niet zomaar terug, tenzij hij het echt te bont maakt.

Vanuit de patiënten geredeneerd staan er andere belangen op het spel dan vanuit de grote aantallen werkers in een institutie. Als ik de zo verschillende belangen over elkaar leg, krijg ik grote moeilijkheden om ze tegen elkaar af te wegen. Je kunt gekunstelde oplossingen bedenken door leden van die vertegenwoordigingen naast elkaar te zetten in de leiding van dat bedrijf of die instelling. Maar als je mij vraagt of we vanuit structuren moeten redeneren waarin de patiënt een inspraak zo goed en zo kwaad als het kan ruim baan krijgt, dan denk ik dat ik die vraag alleen bevestigend kan antwoorden. Een radikale ommekeer van vandaag op morgen zit er niet in, in dit land. Afgezien daarvan komt iedereen aanhollen met praktische bezwaren als je begint over directe patiënteninspraak, met name in ziekenhuizen, de gemiddelde verpleegduur is dertien dagen, de mensen komen hier doodziek binnen en zijn blij als ze weer naar huis mogen. Vervolgens kun je ervan uitgaan dat iedereen een potentiële patiënt is, zelfs de mensen die nu in het bestuur zitten. Maar je zou toch moeten zoeken naar een bestuurlijke samenstelling waar je een keuzeproces achter ziet, en niet zozeer het stereotype beeld van een gezelschap notabelen dat je eens in de maand glazen wijn ziet nuttigen.

Er zou dus een keuze achter moeten zitten, maar ik denk dat het algemeen erkennen vindt dat het hele bestuur op een bepaalde manier de patiënt moet

vertegenwoordigen. En in dezelfde adem zeg je dan natuurlijk ook dat ieder bestuurder het belang van de werknemers voor ogen moet houden en dan krijg je weer dezelfde moeilijkheid die ik zojuist stelde. Dat wordt dan meestal opgelost door X zetels voor de patiënten te bestemmen, Y zetels voor het algemeen belang en Z zetels voor de werknemers.'

Wie vertegenwoordigt?

'Dan krijg je het volgende probleem: hoe kom je aan die patiëntenvertegenwoordigers? De aardigste oplossing zou zijn ze te laten kiezen, tegelijk met gemeenteraden bijvoorbeeld, maar er zijn andere wegen mogelijk. Zo zou je kunnen zoeken naar organisaties die in een bepaalde regio de al of niet georganiseerde bevolking weerspiegelen en dan krijg je bijvoorbeeld zo iets als, wat ik in mijn proefschrift noemde, de Regionale Raad voor de Volksgezondheid, een breed samengesteld orgaan waarin het accent ligt op de konsumentenkant. Het gevaar is anders dat je weer het accent legt op de producentenkant, zoveel zetels voor de hulpverleners en dan zetten we er ook nog 4 vakbondsmensen bij en 4 patiënten, dan komt er weer iets anders uit. Maar als je erin zou slagen via allerlei herkenbare maatschappelijke groeperingen, als vrouwenorganisaties, boeren- en tuindersbonden en dat soort groeperingen een soort parlementje te maken, en je zet daar nog wat belanghebbenden uit de gezondheidszorg bij, dan lijkt me dat zo gek nog niet.

Verenigingen bij benoemingen betrekken

Een andere lijn die je kunt kiezen, en die vind je ook steeds meer terug in de realiteit, is dat je naar de patiëntenverenigingen kijkt. Mensen organiseren zich

steeds meer in patiëntenverenigingen. De moeilijkheid daarbij is het vraagstuk van de representativiteit. Als je in een regio zit met 150.000 inwoners en daar bestaat een patiëntenvereniging die zich algemeen noemt, maar niet meer dan 15 leden telt, kan dat tot een schijnvertoning leiden. Maar als je bijvoorbeeld hier in Zuid-Limburg kijkt, dan geloof ik dat de Algemene Vereniging tot behartiging van Patiëntenbelangen een groot krediet verdient en dat zij bezig is zich op te stellen als een hardnekkige kandidaat voor betrokkenheid bij bestuursbenoemingen. Het is niet direkt gezegd dat je iemand op aanwijzing van de patiëntenvereniging rechtstreeks in zo'n bestuur poot, want dan krijg je het vraagstuk van de homogeniteit van je bestuur. Ik bedoel daar meer in het algemeen, dat de betrokkenheid van de patiëntenverenigingen een naderbij komende realiteit wordt. Dat wordt ook terecht geclaimd vanuit de vereniging en zelfs vanuit politieke groeperingen. Als je de ontwikkeling van het denken over democratie neemt, en je vergelijkt daarmee de opvattingen van Stichtingsbesturen dan zie je hoe die twee uit elkaar groeien. De besturen denken dat ze zich moeten opstellen als Raden van Commissarissen, dat wil zeggen, afstandelijk, controlerend, stimulerend of begeisterend. De verantwoordelijkheid voor de gang van zaken wordt dan doorgeschoven naar de direktie, die dan vaak in de aan-

vang de kwaliteit mist om die positie waar te kunnen maken.

Een bestuur dat op die wijze de direktie op afstand volgt, verliest zijn glans en zijn aantrekkelijkheid om erin deel te nemen.

Als je aan echte democratisering wilt werken zou je je eerder aangetrokken moeten voelen tot de direktie, daar gebeurt het, niet bij die anderen, die eens in de maand komen kijken'.

Van Wijmen onderkent dat er door de schaalvergroting een ontwikkeling aan de gang is die de macht van de direkties en de mate van bureaucratieser verhoogt. Hij merkt daarbij op dat die ontwikkeling tegendraads is met de decentralisatiegedachte uit de Struktuurnota van staatssecretaris Hendriks: 'Alles moet in de regionale structuren passen, je krijgt daardoor het idee van concerns. In Nuth wordt bij wijze van spreken een groot administratiegebouw voor de gezondheidszorg in Zuid-Limburg neergezet, dat is een soort hoofdgebouw van Philips, daar zitten de mensen die aan touwtjes trekken. En dat, terwijl de regionalisatie de gezondheidszorg dichter naar de burger wil brengen. Het fenomeen van de patiënteninspraak in het besturen van instellingen is op zich al een moeilijke zaak, maar daarbij komt nog de tegendraadse ontwikkeling in de bestuursvorm van die instellingen'.

Ombudsfunctie APV

Behalve in het meebesturen ziet van Wijmen ook nog een taak voor de patiëntenverenigingen in de aanpak van de klachtenbehandeling. 'In mijn proefschrift heb ik gepleit voor de instelling van vertrouwenslieden of een ombudsteam bemand door hulpverleners die in de eerste lijn staan, waar zij het beste kunnen zien en voelen wat de patiënten nodig hebben. Intussen is er erg veel geschreven over ombudslieden en teams en ik vraag me af we nog wel op de lijn zitten van hulp die alleen door professionals wordt verleend. Het ligt voor de hand daar tegenwoordig ook de sterk opkomende patiëntenorganisaties in te betrekken. De APV heeft een ombudsvrouw die een algemene hulp- en verwijzingsfunctie vervult. Die ombudsfunctie zou je best een plaats kunnen geven in je eigen ziekenhuisorganisatie. Je kunt zeggen: die plaats aan de balie, dat kamertje of dat vaste adres met een vast spreekuur kan daarvoor ingeruimd worden.

Het voordeel is dat de link naar je eigen systeem van klachtenbehandeling direkt wordt, al trekt het natuurlijk een zware wissel op de noodzaak van onafhankelijkheid van de ombudsformule, als zo iemand wordt ingepast in de ziekenhuisorganisatie.

Maar het belangrijkste is dat de patiënten een vertrouwd adres vinden dan dat van de geneesheer-direkteur'.

J.H.

Deuren

Zijt gij U wel bewust dat het B.M.C. uit acht buitendeuren bestaat, waar om heen het B.M.C. gebouwd is? Weet men eigenlijk wel iets over deuren? Laat mij trachten U dit uit te leggen.

Wij begeven ons naar binnen, gij zijt nu in het portaal, tussen de buitendeuren en tussendeuren. Deze buitendeuren zijn alleen buitendeuren van binnen uitgezien. Ziet hoe geniaal eenvoudig zij geconstrueerd zijn: aan de deur zonder sleutelgat zitten twee grendels. Juist gezien, één boven en één onder. Zoals reeds gezegd, de andere deur heeft een sleutelgat plus twee grendels, ook één boven en één beneden. Gezien het feit dat het buitendeuren zijn, gaan zij dus alleen naar buiten open, weer van binnen uit gezien. Nu gij dit opgemerkt hebt en door de eenvoud hiervan onder de indruk zijt, draait gij U om en ziet: weer twee deuren. Neen, oh neen, geen binnen- of buitendeuren, maar klapdeuren. Weer zo iets eenvoudigs. Men duwt er tegen en hop, zij zijn

geopend. Echter opgelet, men klapt de deur dus open, echter zij klappen terug, in vaktermen heet dit: flappen. Nu moet gij tussen de klap en de flap trachten binnen te treden. Met de juiste timing gelukt dit wel. Echter, gij zijt beladen, niet alleen met zorgen, maar ook met apparatuur (medegenomen met toestemming van het cap hoofd natuurlijk). Gij hebt dus Uw handen vol, wat nu? Natuurlijk, gij gebruikt één van Uw voeten en klapt daarmee, daarna gaat gij snel zijwaarts en tracht met de schouder de flap tegen te houden. Ook dit lukt na enige oefening, oefenen zonder bagage. Gij draait U weer om en staat nu voor de buitendeuren, want gij zijt nog immer binnen. Wat gaat gij nu doen, want gij hebt geen sleutel en de avondportier doet zijn plicht, door op dit moment niet aanwezig te zijn. Gij zoudt Uw bagage neder kunnen zetten en de schaarse wandversieringen gaan bekijken.

Maar wilt gij dit niet, wat dan? Peinzend staat gij daar, zonder sleutel; hoe kom ik er uit? Geen nood, geen

paniek of in een zodanige toestand handelend, door de grendels uit hun voegen te schuiven en beide deuren open te duwen, ondanks dat zij afgesloten zijn. Want laat mij U kond doen, dat deze handelwijze onjuist is, daar zowel het slot als de avondportier ontzet zullen zijn. De buitendeuren kunnen niet meer functioneren, met het gevolg dat de avondportier verplicht is de dienstdoende B.T.D.-er per semafoon op te roepen. Deze bevindt zich nl. in de schoot zijner familie en wordt daaruit weggerukt om deze buitendeuren te herstellen. Alzo mijn vrienden, laat af en beidt Uw tijd door het bezichtigen van de eerder genoemde wandversieringen. Ook ter bezichtiging zijn de fotokopieermachines en, indien in bezit van sleutel, ook ter gebruik. De avondportier komt echt wel!

Scribent: H. Scholte
Avondportier B.M.C.

P.S. Indien na 22.00 uur vergeet U dan niet het raam te sluiten vanaf de buitenkant. Dank U.

Onderwijs en onderzoek onverbreekelijke eenheid

(ingezonden door prof. dr. H. C. Hemker)

Universiteiten en hogescholen zijn volgens de Nederlandse wet instellingen voor hoger onderwijs en onderzoek. In de officiële toebedeling van mankracht in de aanstellingsprocedure enz. zijn beide aspecten gelijkberechtigd.

Dat is niet per ongeluk, maar geeft aan waar het wezen van het wetenschappelijk onderwijs ligt: het opleiden van mensen die hun vakgebied adequaat beheersen en die in staat zijn het zelfstandig verder te ontwikkelen.

Hier ligt een wezenlijke grens met het hoger beroepsonderwijs. Bij een heleboel faculteiten komt dat in de opleiding duidelijk tot uitdrukking. Zeker bij alle wis- en natuurkundevakken, maar ook bij talen, geschiedenis en gamma-vakken leert men tot het kandidaatsexamen wat er zoal te leren valt terwijl men daarna door eigen onderzoek, scripties etc. een begin maakt met het beoefenen van die wetenschap. Met de geneeskunde ligt dat anders. In de klassieke opleiding is het kandidaatsexamen de check op de kennis van het normaal functioneren van de mens en het doctoraal examen een tweede kandidaatsexamen, nu over de ziekten. De opleiding tot arts na het doctoraal examen is duidelijk een beroepsopleiding. Het wetenschappelijk aspect van de opleiding komt veel minder duidelijk naar voren dan bij andere studies. Dat heeft de geneeskunde gemeen met andere faculteiten die tot een beroep opleiden: Rechten, Theologie, Diergeneeskunde, Tandheelkunde. Het hoge woord moet er maar uit, de studie van de geneeskunde heeft een H.B.O.-karakter. Is dat nou erg? Ja en nee.

HBO-arts

Het zou niet realistisch zijn te omtkennen dat vele artsen functioneren op een soort H.B.O.-niveau. Goede vaklieden die, als ze niet al te lang geleden zijn afgestudeerd, hun patiënt adequaat behandelen. Kan een faculteit zich er dan toe beperken om dergelijke artsen af te leveren? Moeten de studenten het accepteren dat hun opleiding daartoe beperkt wordt? Volgens mij nooit! De 'H.B.O.-arts' kan zijn vak alleen maar uitoefenen bij de gratie van het feit dat er ook 'W.O.-artsen' bestaan. Met 'W.O.-artsen' bedoel ik dan diegenen die zich, ondanks dat de (klassieke) opleiding zich daar niet primair op richt

toch een wetenschappelijke attitude hebben eigen gemaakt. Nu moet niemand hier van mij een sluitende definitie van 'wetenschappelijke attitude' verwachten. Waar het voor mij op aankomt is de kritische houding van iemand die zich constant het hoe-en-waarom van ziektes en therapieën afvraagt. Onderzoekers maken daar hun dagwerk van, maar de betreffende groep 'W.O.-artsen' is veel groter. Ook de arts of specialist die gewoon praktijk doet heeft van zo'n houding veel profijt. Niemand van de artsen in opleiding van nu kan verwachten dat het pakket kennis waarmee hij afstudeert het langer dan vijf jaar uithoudt. Daarvoor gaat de ontwikkeling in de geneeskunde te snel. Maar om goed bij te blijven in het vak, om alle nieuwe gegevens over therapie en afwerkingdiagnose te kunnen verwerken is het wel nodig om enig inzicht te hebben in de manier waarop die gegevens verkregen worden. Alleen dan kunnen ze kritisch worden bekeken. Wie argeeloos alle nieuws slikt is een vogel voor de poes van de reclame, en wie niets nieuws accepteert doet er beter aan na tien jaar zijn praktijk te verkopen. Dus: inzicht in hoe de medische wetenschap werkt is praktisch onontbeerlijk om in het medische vak-up-to-date te blijven. Alleen daarom al moet een medisch student er voor zorgen dat het wetenschappelijk aspect in zijn studie niet verloren gaat. Maar er is meer. Natuurlijk leer je wetenschap van wetenschappers. Mensen die actief met hun vak bezig zijn en er van houden. Maar ook de kennis van het goed uitoefenen van het vak op H.B.O.-niveau = het minimum dat van een arts geëist kan worden, leer je alleen van een docentencorps dat actief met zijn vak bezig is. Een wetenschappelijk medewerker die niet actief deelneemt aan de ontwikkeling van zijn vak is na vijf jaar niet up-to-date en ongeschikt om iets te leren aan iemand die aan het begin van zijn carrière staat.

Een derde reden om aan een opleidingsinstituut voor artsen ook onderzoek te bedrijven is van meer idealistische aard. Zinvol onderzoek is maar op een beperkt aantal plaatsen in de wereld mogelijk. Die liggen praktisch allemaal binnen een straal van 1500 km rond de stoel van de lezer, en verder in Noord-Amerika en in Japan. Een kleine groep van ontwikkelde landen moet daarom

het onderzoek doen naar een veel grotere groep met ernstige problemen. Pokken, Frambosia, Polio en Lepra zijn voorbeelden van ziektes die recent bestreden kunnen worden t.g.v. dergelijk onderzoek. Dit is geen pleidooi voor alleen puur toegepast onderzoek t.b.v. ontwikkelingslanden. Het verband is veel ruimer. Daar kom ik nog wel eens op terug. Er bestaat namelijk geen toegepast onderzoek zonder wetenschappelijk onderzoek. Er zou b.v. nooit een poliovaccin geweest zijn als een of andere hobbyïst nooit apeniercellen had willen kweken in petrischaaltjes.

Maar dat voert ons buiten het bestek van dit stukje. Het punt waar het om gaat is dat hoogontwikkelde landen m.i. de plicht hebben medisch onderzoek te doen. De onderzoekers van morgen zijn de studenten van nu. Maar zin voor onderzoek is een 'acquired taste', net zoals bier of slakken. Bij de eerste keer proeven begrijp je niet wat een ander er aan vindt.

Tegenstelling aangescherpt

Gelukkig zijn er aan deze Universiteit meer gelegenheden dan waar dan ook voor studenten om actief met wetenschappelijk onderzoek kennis te maken en er de smaak van te pakken te krijgen. Helaas wordt daar nog niet veel gebruik van gemaakt. Dat is jammer want het integreren van onderzoek patiëntenbehandeling en onderwijs was wel een van de ideaaltjes waarmee deze faculteit gestart is. Niet voor niets zijn er van de negen kroondocenten in het BMC, acht arts en daarvan nog eens vijf specialist in een (para)klinisch vak. In een volgend stukje kom ik terug op de praktische mogelijkheden en wenselijkheden van wetenschapsbeoefening door studenten.

De hoofdlijn van dit stukje, te laten zien waarom onderzoek en onderwijs onverbreekelijk verbonden zijn en waarom studenten ook plezier hebben van het onderzoek dat in de faculteit gebeurt. Helaas is het wel noodzakelijk daar eens op te wijzen. In de facultaire politieke arena wordt namelijk nogal eens een tegenstelling tussen onderwijs en onderzoek aangescherpt als onderdeel van allerlei openlijke en minder openlijke machtstrijdjes. Daarbij wordt gemakkelijk gebruik gemaakt van de gedachte: 'Wat goed is voor het onderwijs is goed voor de studenten', wat waar is en van de daarvan afgeleide stelling: 'Wat goed is voor het onderzoek is dus slecht voor de student', wat niet waar is, maar òf kortzichtig òf demagogisch.

H. C. Hemker

Nieuwbouw op Randwijck nu al rond

(ingezonden door Tom Mulders)

Het aantal studenten van de Algemene en de Medische Faculteit stijgt fors in de komende 5 jaren.

Volgens normen, opgesteld door het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen (O & W), mag de RL een ruimteuitbreiding claimen van 4000 m², vóór 1984.

Deze uitbreiding wordt gegeven aan de RL om ruimte te creëren voor onderwijs, onderzoek, diensten, etc.

De Schaakmeesters van de RL denken als volgt:

'Van O & W krijgen we geld om 4000 m², met laag installatieniveau, ongeschikt voor laboratoria, te bouwen, uiteindelijk mag de RL zelf bepalen, waar ze dat gebouw plaatsen en wat ze in dat gebouw huisvesten.'

Dus gaat de RL in de Zuidoosthoek van het Randwijckterrein (vlakbij de sporthal De Heeg, bekend van de screeningstoets) een gebouw zetten van 4 verdiepingen met een oppervlakte van 120 bij 120 meter.

In dit gebouw leggen zij resp. aan; studiezalen, uitgebreide bibliotheekruimten, een amfitheater met 350 zitplaatsen, een compleet Skillslab van 120 van 120 meter, A.V. ruimtes e.d.

Tenslotte wordt het geheel anders verpakt en aangeboden als een kantoorgebouw met een grote flexibiliteit. Even goedkeuren, later bekijken we nog wel, aan wie we de ruimte gaan toewijzen. In feite is de keuze al gemaakt.

Getuige de nota 'Relaties binnen de R.L.' hebben de diensten (zoals A.J.Z., P.Z., P.O.B., drukkerij, post en archiefzaken, en het bestuursapparaat), minder primaire relaties en kunnen daarom ook op Randwijck gehuisvest worden. De huisvesting van deze diensten blijft echter op het hoofdgebouw gehandhaafd.

Waar komt het nu op neer?

Op Randwijck komt een gebouw van 4 verdiepingen te staan, dat alléén maar geschikt is om studenten te herbergen, samen met het Skillslab en een dertiental kamers voor gamma-wetenschappers. Kortom, er verschijnt een onderwijsunit voor de eerste vier jaren M.F. en A.F. Dit gebouw staat minstens 25 minuten fietsen af van het B.M.C. én van Annadal.

Wat is u dat nadelige effect op het onderwijsgebeuren?

Bij de leden van een onderwijsgroep blijven na de voorstudie en bespreking vaak vragen en onduidelijkheden over. Ook bestaat er behoefte aan persoonlijke feedback over de verworven kennis en de prioriteitstelling bij het studeren. Omdat de faculteit ons, terecht, niet de (schijn-)zekerheid biedt van een officieel curriculum, dat zijn weerslag vindt in een college-syllabus, moeten wij onze prioriteitstelling en vakkenis uit persoonlijke contacten halen. Naast de blokboeken, de praktijkcontacten, A.V. leermiddelen, vaardigheidstrainingen en onderwijsgroepsdiscussies zijn voor probleemgestuurd leren frequente, korte contacten met de medewerkers uit de verschillende groepen van essentieel belang.

Deze contacten zijn niet alleen stimulerend door de studenten, maar kunnen dat ook zijn voor de verantwoordelijke personen, betrokken bij het hoofdproject 'Onderwijs'; dan zien zij, hoé de probleemstelling aanslaat bij de onderwijsgroepen.

Het zou de zorg van de faculteit moeten zijn, deze contacten te intensiveren; in nota's wordt vaak het tekort hieraan beschreven. Het onderwijsgebouw op Randwijck is weer een nieuwe remmende factor op de frequentie van deze contacten en het wordt daarom door de Onderwijscommissie met kracht van de hand gewezen.

Gemakkelijk kan de volgende vicieuze cirkel ontstaan:

de frequentie van de contacten neemt af; de onzekerheid, die hoort bij de leer-situatie wordt nu niet meer goed begeleid en neemt dus toe.

In deze sfeer van onzekerheid kan de faculteit verschillende maatregelen nemen. De gemakkelijkste weg is: 'inhoudsdeskundige praatjes', die voor de gehele jaargroep de onzekerheid weg moeten nemen. Bij de student, die zich dat dan maar aan laat leunen, is de zelfwerkzaamheid voorgoed verdwenen en de 5 toehoorderszalen van Randwijck zullen zowaar hard nodig zijn. Zelf inhoudsdeskundige contacten organiseren lijkt overbodig.

'Maar nee', zegt B.T.D. 'dit valt allemaal wel mee'. Het is slechts een offertje, dat de studenten moeten brengen, om wat meer politieke druk op de ketel te brengen, zij moeten maar wat over hebben voor de nieuwbouw van het grootste Medisch Academisch Centrum Maastricht (M.A.C.).

Waaruit bestaat die politieke druk?

Volgens het C.v.B. fungeert dit gebouw als een vooruitgeschoven post van het hele medisch academisch complex, dat de universiteit én het ziekenhuis gaat herbergen.

Het lijkt op de plannen van twee goede burens, die graag ergens hun twee boerderijen bij elkaar willen bouwen. De een krijgt dan toestemming om een schutstal voor zijn paarden te bouwen en begint de materialen daarvoor aan te slepen. De andere buurman meent daaraan het recht te kunnen ontleenen om er een grotere boerderij naast te zetten. Geen enkele gemeente zal op basis van een geplaatste paardestal de buurman toestemming geven tot de bouw van een boerderij.

Toch denkt het C.v.B. zò.

Van het ministerie van O & W hebben zij geld gekregen voor hun uitbreiding van 4.000 m². Ze bouwen die op Randwijck en zeggen dan, dat de overige 90.000 m² van het ziekenhuis (te betalen door Volksgezondheid) er aan vast gebouwd moet worden.

Een argument, dat het goed doet in het regionale dagblad, maar erg doorzichtig is bij de onderhandelingen met de ministeries.

Wist u, dat de recente uitbreiding bij Annadal (de poli's, de O.K.'s en het B.M.C.) groter is dan het geplande gebouw op Randwijck? Nooit is gesproken over de voorspellende waarde daarvan, waarom nu dan wel?

Verder spreekt het C.v.B. over een eerste fase van de bouw van het totale MAC. Het ministerie van O & W heeft toestemming gegeven. De universiteit

kiest voor bouw op Randwijck en de tweede fase volgt:

'Vanmorgen hebben het ministerie van Volksgezondheid en dat van Financiën ons toegezegd, dat de tweede fase in ieder geval komt na 1984. Verder kunnen wij u niets meedelen'. De studenten kunnen het toch niet erg vinden om op en neer te pendelen van 1982 tot uiterlijk na 'eh...eh', medio 1984.

Een eerste bouwfase dus, zonder enige garantie op een tweede fase.

Verder zijn er de bezwerende woorden van het C.v.B. 'Jongens, jongens, wat een kritiek; ons streven is toch altijd geweest: òp naar Randwijck'.

Het schaduwbeleid van B.T.D. (een universiteit geheel in de binnenstad) is plots verlaten. 'Mèt het ziekenhuis en BMC naar Randwijck' wordt nu:

het ondersteunen van de bouw van een klein onderdeel op Randwijck.

De plannen voor de bouw op Randwijck worden ambtelijk zo voortvarend doorgevoerd, dat de U-raad overdonderd en buiten spel gezet wordt, dat de faculteiten nauwelijks beseffen, dat deze z.g. flexibele bouw alleen geschikt is voor onderwijs en dat het tot de universitaire

gemeenschap nog niet is doorgedrongen, wat haar over een paar jaar te wachten staat.

Alle visies en ideeën, die tijdens de hoorzittingen van het MAC naar voren zijn gebracht, worden nu niet van toepassing verklaard. De integratie van onderwijs, onderzoek en gezondheidszorg, de nadelen van fasering, de specifieke onderwijsbehoeften van de RL, de nodige integratie van Skillslab met het ziekenhuis etc., etc., wegen voor het C.v.B. kennelijk niet op tegen het schijnbare politieke succesje.

Het is werkelijk de vraag of de politieke voordelen opwegen tegen genoemde nadelen.

Evengoed zou deze bouw, afgedwongen bij O & W, de irritatie kunnen opwekken bij het andere ministerie (van Volksgezondheid) dat immers geen nieuwe bodemloze (academische) put wil.

Zeven academische centra zijn er al: te groot, te duur en niet beheerbaar. Genoeg, vinden zij. Niemand heeft er baat bij, zelfs de patient niet. De stichtingskosten van een bed in een algemeen zie-

kenhuis zijn: f 250.000,-; die van een academisch ziekenhuis: f 750.000,-. Onder politieke druk durven zij geen 'nee' te zeggen, wetend, dat geen 'ja' in feite ook 'nee' is.

En zo zit de nieuwbouw van het M.A.C. evenals de academisering al jaren in het slop.

Catch as catch can speelden we in 1980, de harde koppen tegen elkaar, het verwachte resultaat bleef uit.

Het wordt nu hoog tijd een alternatief plan voor nieuwbouw en academisering te ontwikkelen, waarin nieuwe tendenzen in de gezondheidszorg en beheersing van de kosten van deze zorg centraal staan. En vervolgens dit plan als een testcase aan te bieden aan desbetreffende ministeries.

Zij zullen eerder geneigd zijn dergelijke plannen te ondersteunen dan de plannen voor wéér een nieuwe, traditionele, bodemloze put. Reeds eerder speelde Tans in op de toekomstvisie van ambtenaren en wist zo de universiteit hierheen te halen. De huidige plannen missen dit perspectief en moeten daarom verworpen worden.

Ton Mulders.

Zesdejaars brengen alternatief voor Basisartsexamen

Het basisartsdiploma moet voortaan niet meer worden toegekend na een met goed gevolg afgelegd basisartsexamen, maar na een laatste studiejaar waarvan het goede verloop is komen vast te staan via een gedegen voortgangsevaluatie van de heilige drievuldigheid, kennis, vaardigheden en attitude.

Daarvoor pleiten de zesdejaars studenten van de medische faculteit in een uitvoerige brief aan alle instanties die te maken hebben met het opstellen van het examenreglement. De brief zal wellicht nog deze maand ter sprake worden gebracht in de fakulteitsraad. Als de raad instemt met de voorstellen in de brief, haalt hij een flinke streep door de rekening van het fakulteitsbestuur, dat van plan is te komen met een geheel herziene versie van de ad hoc-regeling die voor 1980 was ontworpen, maar die volgens het fakulteitsbestuur zoveel onduidelijkheden en tegenstrijdigheden bevatte dat de juristen van AJZ er eens met de luizenkam doorheen moesten om herhaling van de ellende die zich dit jaar heeft afgespeeld te voorkomen.

De zesdejaars willen echter niets weten van een regeling die uitgaat van het bestaande reglement en alles wat daarvan afgeleid is. Zij willen af van het examen-idee en een eindfase daarvoor in de plaats brengen die meer in overeenstemming is met het Maastrichtse onderwijssysteem en het evaluatiesysteem dat daarvan een wezenlijk onderdeel is. (Het basisartsexamen is in de verhitte discussies er omheen vaak afgeschilderd als een Fremkörper in het Maastrichtse organisme). Uitgangspunten in het alternatief van de zesdejaars zijn het eerherstel van de voortgangsevaluatie, (met gelijke nadruk op kennis, vaardigheden en attitude) en het betrekken van de stage in de beoordeling, eveneens aan de hand van de drie-eenheid. Een dergelijke evaluatie, verdeeld over vier fasen, zal volgens de zesdejaars een dubbel effect hebben:

ze is *formatief*, dat wil zeggen, ze geeft de student inzicht in de afstand die hem scheidt van het basisartsdiploma en ze is *summatief*, men verkrijgt zo bijdragen voor het geheel van beoordeling, dat gebruikt wordt voor het eindoordeel.

Willen de beoordelingen bruikbaar en

rechtvaardig zijn, dan zullen zij volgens de studenten dienen te geschieden door kundige beoordelaars.

Beoordelaars en beoordelingen moeten dan ook aan een aantal voorwaarden voldoen: het moeten getrainde mensen zijn, hun afzonderlijke beoordelingen moeten een goede homogeniteit vertonen, hun geheel moet representatief zijn voor de capaciteitsgroepen en iedereen moet de gelegenheid krijgen de beoordeling achteraf te controleren.

Het formatieve effect voor de student kan het best benut worden door na elk evaluatiemoment een gesprek te houden met de fakultaire medewerkers. Tijdens het vierde en laatste gesprek komen dan alle evaluatiemomenten ter tafel.

Op grond van de zo verkregen informatie, die eerst aan de student wordt meegedeeld, kan de SRC vervolgens de beslissing nemen over het wel of niet toekennen van het basisartsdiploma. Tevens kan dit laatste gesprek worden aangegrepen voor een advies aan de student over de richting die hij wil inslaan.

J.H.

Universiteit is vergruisd, studenten vergruisd

Het is mode geworden de student van vandaag af te schilderen als een studiehoofd. Iemand die met zijn tas onder de arm van kollegezaal (of onderwijsgroep) direkt naar huis holt om te blokken. Een individu dat zich in maatschappelijk opzicht beperkt tot een praatje met een gewone burger in zijn stamkroeg. Om zijn geringe maatschappelijk engagement wordt de huidige student met

de nek aangekeken. De samenleving oordeelt nu nèt zo hard als zij destijds de student-aktivist verguisde. ('Dat langharig werkschuw tuig dan van mijn belastingcenten niets doet dan rotzooi trappen!') Het is goed tegen deze achtergrond kennis te nemen van een onderzoek uit Nijmegen.

Dan blijkt dat inderdaad het aktivisme onder studenten sinds de zestiger jaren enorm is teruggelopen. (Het percentage dat *niet* regelmatig deelneemt aan bezettingen, is 70%). Toch is het beslist niet waar dat studenten in politiek opzicht rechtser zijn geworden. In zekere zin zijn zij zelfs linkser dan in de tijd van het studentenoproer; alleen, zij komen er minder toe hun ideeën in acties om te zetten. (Zij betreuren soms hun eigen gelatenheid!). Hoe je daar ook tegen aankijkt, studenten zouden er psychisch beter aan toe zijn, als ze zich over hun schroom zouden heenzetten en met spandoeken door de straat zouden rennen. Want tegelijk met deze situatie constateren onderzoekers een toename van het aantal studenten dat met persoonlijke moeilijkheden te kampen heeft. Aktivisme zou daarvoor een goed medicijn zijn.

Vergruisde universiteit

Het onderzoek dat deze resultaten boven tafel haalde, is van Jacques Janssen en Paul Voestermans van de vakgroep Cultuur- en Godsdienstpsychologie van de Katholieke Universiteit van Nijmegen. Zij promoveerden toch alweer twee jaar geleden op een onderzoek onder 1047 universiteits- en 305 HBO-studenten te Nijmegen (in de periode 1974-1976). In hun studie komen zij tot de slotsom dat de huidige studentenbeweging in gruzelementen is gevallen. (De titel van hun gezamenlijk proefschrift draagt dan ook de veelsprekende titel: 'De vergruisde universiteit').

De student is - meer dan vroeger - overgeleverd aan zijn eigen contactuele vaardigheden. Het studentencorps of de studentenvakbond, die zorg droeg voor het leggen en onderhouden van relaties met andere studiegenoten, is volledig naar de achtergrond gedrongen. Anders gezegd, de student moet zelf contact zoeken en maar zien hoe hij kiest uit de eindeloze scala van religieuze en politieke bewegingen. Want dáár alleen vindt hij aansluiting en kan hij anderen ontmoeten. Ongeveer de helft van de eerstejaars heeft zich dan ook binnen één jaar verzekerd van een vaste relatie met een

vriend of vriendin. Zonder partner lijkt je niet meer te redden. De universiteit is in stukjes uiteen gespat. Zij is in een arena geschapen waarin allerlei kleine groepen en partijen elkaar bestoken.

Levensmoe

Het percentage studenten dat na één jaar studie het leven zinloos vindt (of gevoelens daaromtrent), stijgt van 5 tot 26. Vooral dit opmerkelijk onderzoeksresultaat haalde - ten tijde van de promotie in december 1978 - vette krantekoppen: 'Kwart studenten levensmoe!' Als je het proefschrift zelf ter hand neemt, blijkt het te gaan om één van de vele gegevens die het werk van de beide promovendi opleverde. (Konkreet gaat het dan om één van de zes steekproeven, een groep van 140 studenten die twee keer ondervraagd werden. Eén keer bij aanvang van hun studie en één keer een jaar later). Hoe dan ook, de konklusie is hard en duidelijk. Geen wonder dat ze er echt uitspringt. Toch bevat de dissertatie veel meer interessante aspecten. Bijvoorbeeld hoofdstuk twee over de SOCIALE LEERTHEORIE, hoofdstuk drie over de geschiedenis van de studentenbeweging (een boekwerk op zich) en het vierde hoofdstuk waar in 260 pagina's een overzicht wordt gegeven van de onderzoeksbevindingen.

Politiek

Studenten stemmen linkser dan HBO-studenten. Op hun beurt stemmen die weer linkser dan andere jongeren. (Internationaal gezien nemen studenten 'naar goede vaderlandse gewoonte' een middenpositie in). Opvallend is de groeiende afkeer voor konfessionele partijen en konservatieve denkbeelden. Als je daarbij kijkt naar de studierichtingen zie je dat de politieke opvattingen zich verschanst hebben achter twee studierichtingen, die van de sociale wetenschappen, waar de veranderingsgezinde studenten hun heil zoeken en de andere richtingen (vooral rechten en tandheelkunde), waar de wat meer behoudsgezinde zitten. Toch stellen Janssen en Voestermans vast dat op **alle** fakulteiten 'gematigd linkse partijen' de boventoon voeren.

Leerschool

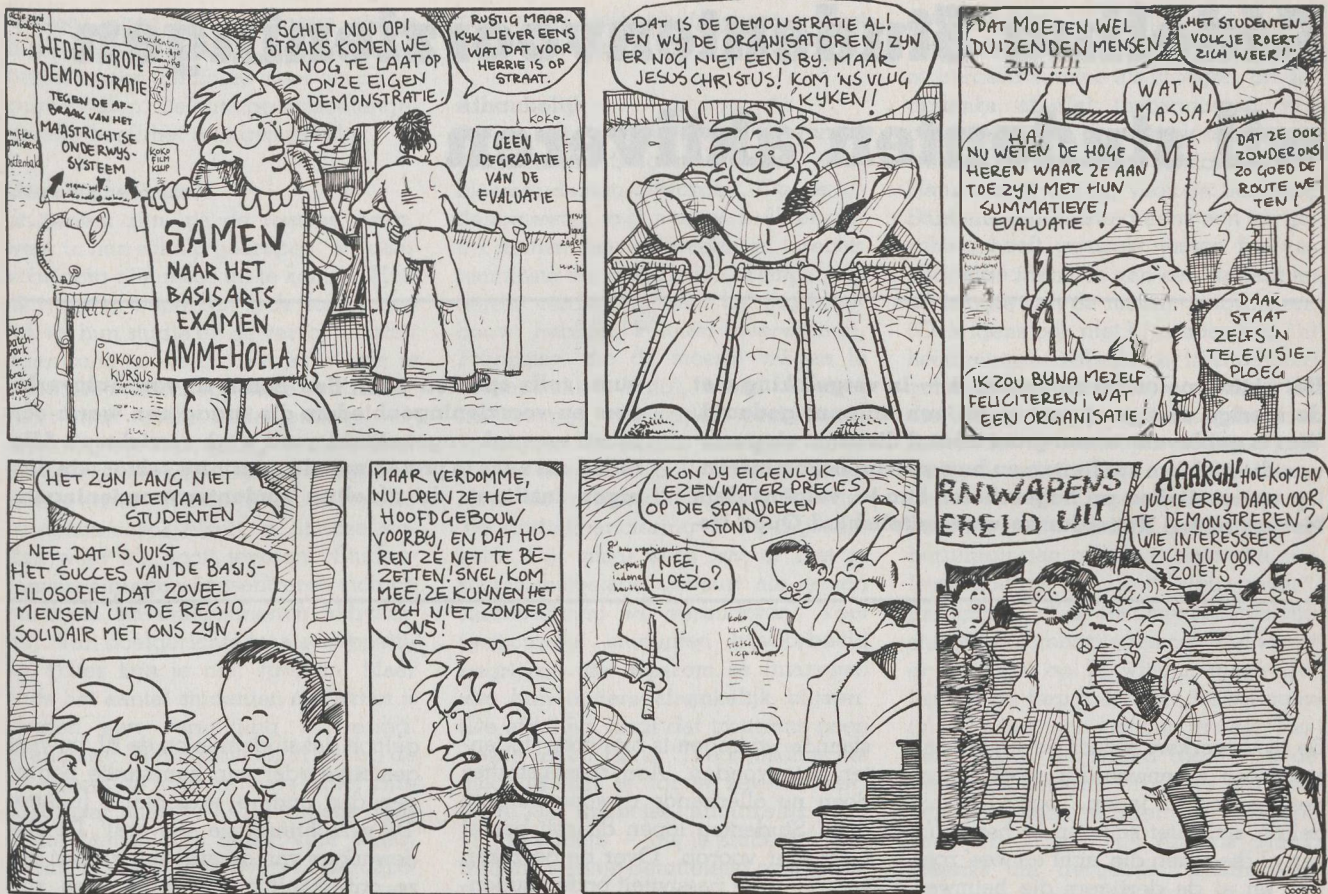
De universiteit blijkt weinig invloed uit te oefenen op de politieke voorkeur van studenten. De gedachte dat 'de Alma Mater' een politieke leerschool voor linkse ideeën is, kan naar het rijk der fabelen. De student neemt zijn politieke beslissing al vóórdat hij gaat studeren. Het ouderlijk milieu neemt daarin een vooraanstaande plaats in. Kortweg komt het erop neer dat studenten die uit een confessioneel nest komen, de meest linkse ideeën hebben. Terwijl studenten met ouders die sympathieën koesteren voor sociaaldemokratische partijen, de partijvoorkeur van hun ouders volgen. Aangezien 78% van de Nijmeegse ouders VVD en CDA stemmen, kun je de konklusie trekken dat bij de meeste studenten verschillen bestaan met hun ouders op politiek terrein. Toch konkluderen Janssen en Voestermans **niet** dat het leeuwenaandeel van actieve studenten gevormd wordt door 'van hun geloof gevallen' studenten. Een kwart van de activisten heeft namelijk géén kerkelijke achtergrond.

Niet afwijzend

Studenten staan beslist niet afwijzend tegenover buitenparlementaire acties, zoals bezettingen, terwijl ze er niet massaal aan deelnemen. Over de oorzaken daarvan laat ook deze studie ruimte voor allerlei speculaties. De onderzoekers komen niet veel verder dan 'gevoelens van zinloosheid, de geringe contactuele vaardigheden en het bestaan van allerlei klupjes, waar de student uit pure armoede zijn toevlucht toe neemt. De auteurs doen - vanzelfsprekend - wel een poging op andere factoren te wijzen, maar erg overtuigend klinkt het allemaal niet. Zo noemen ze 'de tanende spankracht van de westerse economie, de groeiende werkloosheid en de gestage opeenvolging van vernieuwingen in de samenleving die in deze **pool** aan intellect, idealen hebben doen uitspatten in bontgeschakeerde fragmenten' (p.520).

Pessimistisch

'De vergruisde universiteit' ademt een pessimistische sfeer. De toekomst ziet

er niet rooskleurig uit. Het enige lichtpunt is de vraag van de onderzoekers of de zinloosheid en de relatieproblematiek bij studenten nog niet zo erg is als bij andere jongeren. (Een dergelijke vergelijking is in de studie niet gemaakt). Janssen en Voestermans vinden wèl – op grond van hun onderzoek – dat studenten tegenwoordig met recht vergeleken kunnen worden met jongeren die het wellicht moeilijker hebben: 'hetgeen naast een pleister op de wonde het begin van een waarlijk nieuw soort studenten kan betekenen; de student die geen elite meer is' (p. 502) en verderop: 'Mocht het zo zijn dat op deze manier het vraagstuk van 'studerend Nederland' tot een jongerenvraagstuk wordt, dan is dat ons inziens een verbetering'. (p. 521)

Algemene geldigheid

De studie bevat een schat aan wetenswaardigheden. Wat te denken bijvoorbeeld van de bevinding dat financiële problemen eerder een kwestie zijn van de relatie die studenten met hun ouders hebben, dan van een feitelijk gebrek? (Slechts 1,5% heeft het naar eigen zeggen financieel moeilijk; ongeveer 8% heeft een problematische relatie met hun ouders naar aanleiding van geldzaken). Een ander gegeven is dat het gebruik van alcohol en drugs

niet zo'n probleem is. Althans niet zo'n probleem als je met het oog op de groeiende relatieproblematiek zou verwachten.

Een vraag is wat de reikwijdte van deze studie is. In hoeverre wijkt de situatie in Nijmegen af van die in andere universiteitssteden? (Een feit is bijvoorbeeld dat veel Nijmeegse studenten uit katholieke milieu's komen). De konklusie dat ruim een kwart van de studenten levensmoe is, is gebaseerd op een steekproef van 140 eerstejaarsstudenten, die twee keer ondervraagd werden. In hoeverre dit resultaat te veralgemeniseren is naar andere steden, blijft ook voor Janssen en Voestermans een vraagteken.

Noeste arbeid

Dat ze een geweldige inspanning met hun werk geleverd hebben, staat buiten kijf. Het bewijs daarvoor is niet alleen de omvang van het boek (zo'n dikke 600 pagina's). Maar vooral het feit dat de lezer, na het doorbladeren van al die honderden bladzijden, het gevoel overhoudt dat de schrijvers nogal wat onderzoeksmateriaal in de kast hebben liggen. Het tweetal, een socioloog en een psycholoog, heeft zich in hun studie beperkt tot hoofdlijnen en allerlei zijpaden gemeden. Terwijl de veelheid aan gegevens daar

zeker aanleiding toe gaf. Hun studie is uniek. Naast het genoemde veldonderzoek hebben ze een gedegen, historisch overzicht gegeven van de studentenbeweging. Terecht dat hun boek in wetenschappelijke kringen goed ontvangen is. In de (weinig) recensies die in vakbladen verschenen, oogstten de beide promovendi veel lof. Maar ook voor anderen is deze studie zeer de moeite waard.

Daarom is het bijzonder jammer dat het boek – alleen al door zijn lijvigheid – moeilijk toegankelijk is voor niet-wetenschappers. (Wat niet wil zeggen dat die er geen moeite mee zouden hebben). Tot nu toe is het echter alleen als academisch proefschrift gepresenteerd. Voor de gewone lezer zou het goed zijn als er twee boeken in populaire vorm van gemaakt werden, één over de geschiedenis van de studentenbeweging en één over het veldonderzoek. Dat dát zelfs na twee jaar nog niet gebeurd is, is erg jammer.

Ton Hameleers.

Jacques Janssen en Paul Voestermans. *De vergruisde Universiteit. Een cultuurpsychologisch onderzoek naar voorbije en actuele ontwikkelingen in de Nijmeegse studentenwereld.* Meppel, 1978, 651 p.

Afdeling Studentenvoorzieningen wil studenten aktiveren

Het aktivisme onder studenten is — in vergelijking met de roerige zestiger jaren — tot een nulpunt gedaald. Wat is gebleven, is een groot aantal diensten en personen die zich om studenten en hun welzijn bekommeren. Op universiteiten en hogescholen kun je, volgens Hein Meijers in het Rotterdamse universiteitsblad *Quod No-*

vum, zelfs spreken van: 'Een bonte rij van hulpverleners en voorzieningenbieders die graag een warm orlenen en vaak ongetwijfeld goed werk verrichten'. Alle reden om eens te praten met de quartaire sektor van ons eigen instituut: de afdeling studentenvoorzieningen.

16

De medewerkers aldaar geven toe dat studenten tegenwoordig moeilijk ergens warm voor lopen. Toch wil de afdeling zich niet scharen in het gelid van al diegenen die 'acht en wee' roepen en al de dertigers die heimwee hebben naar de aktietijden van weleer. De afdeling ziet het als haar taak studenten te aktiveren en blijft — hoe kan het anders — optimistisch. De zelfwerkzaamheid van studenten staat bij haar voorop. De kans dat je als student op de afdeling dan ook in de watten wordt gelegd of doodgeknuffeld, is gering.

Niets bijzonders

Hans Wenting, het hoofd van de afdeling begint te lachen als hij het artikel van Hein Meijers onder ogen krijgt: 'Wij hebben hier helemaal geen bonte rij van hulpverleners'. Wijzend op de basisfilosofie stelt Hans dat de student net als iedere andere burger gebruik kan maken van bestaande instellingen in de stad. Hans: 'Pas in tweede instantie komt onze afdeling op de proppen'. 'Je zult', aldus Hans, 'moeten toegeven dat de huidige student geen buitenbeentje meer is'. Het aktivisme, in de vorm van kollektieve akties en bezettingen, is verdwenen en daarmee gelijk datgene wat studenten zo'n tien jaar geleden zo bijzonder maakte. Gerard van der Heijden, hoofdsportleider op de afdeling, vertolkt zijn zienswijze zo: 'De buitenparlementaire akties zijn door andere categorieën van de bevolking overgenomen. Bezettingen zijn niet meer het voorrecht van studenten en het kraken van leeg-

staande woningen is niet door studenten uitgevonden. Aan demonstraties doen nu allerhande gewone burgers deel. Studenten lopen daarbij beslist niet meer voorop'. Over de oorzaken van de grote passiviteit onder studenten lopen — ook op de afdeling — de standpunten uiteen.

Geknokt

'Studenten zijn vrij passief. Ook als het hem om hun eigen belangen gaat. Dat was vroeger anders. Ik heb het idee dat er veel bereikt is en dat daarom studenten niet meer de barricaden op willen', aldus Françoise Meyer Viol. (Zij is op de afdeling belast met begeleiding en advisering van studenten). Juliëtte Creemers is het echter niet met Françoise eens. (Juliëtte is sinds 1 augustus op de afdeling werkzaam om onder andere studentenverenigingen te ondersteunen bij de opzet van hun aktiviteiten): 'Ik vind juist dat er niet veel bereikt is. Datgene wat nu aan inspraak gerealiseerd is, is niet waarvoor studenten geknot hebben. *Het is geworden wat politici ervan gemaakt hebben!*' Juliëtte vindt de hele universitaire structuur bijvoorbeeld erg onoverzichtelijk. *De ingewikkelde democratische verhoudingen slaan elk initiatief dood. 'Geen wonder dat de mateheid toeslaat'.*

Navelstaren

Het is moeilijk tegenwoordig studenten ergens voor te porren. Ze besteden hun tijd liever aan de studie. Zij vinden die veel belangrijker (Françoise

geloof dat studenten op de RL nu veel gemotiveerder aan hun studie beginnen dan andere studenten). Juliëtte: 'Dit verschijnsel zie je overal'. De medewerkers van de afdeling vinden deze ontwikkeling vrij logisch en zijn daar eensgezind over. Gerard: 'Tegenwoordig ben je blij als je ergens geplaatst wordt.' Juliëtte valt hem direct bij: 'Toen ik het eerste jaar (op de Sociale Akademie) ging studeren, vroeg ik mij geen moment af of ik na vier jaar wel een baan zou krijgen'. De tijden zijn in dit opzicht veranderd. De gevolgen zijn merkbaar. Studenten zijn meer met zichzelf bezig. Ze vragen zich meer dan vroeger af waar ze mee bezig zijn. Françoise zegt steeds meer studenten op de afdeling te krijgen die zich afvragen of hun studierichting wel een goede keuze is geweest. Françoise constateert ook dat steeds meer studenten hun studie een tijdje onderbreken om zich nog eens te bezinnen. De psychische nood onder studenten wordt in den lande als een gegeven beschouwd. Ook de afdeling wordt er in toenemende mate mee gekonfronteerd. Studenten hebben behoefte aan individuele kontakten en willen zichzelf ontplooiën. Hans: 'Ten tijde van het studentenaktivisme kon de student de vereenzaming alleen ontlopen door in allerlei aktiegroepen aktief te worden. 'Het gaf hem', aldus Hans, 'een stuk engagement en het gevoel dat hij wist waar hij leefde'. (Gerard: 'We kunnen ons gelukkig prijzen met dit onderwijsstelsel. Het geeft je de kans niet om je medestudenten te ontlopen'). Stu-

denten – van nu – vragen steeds meer naar het waarom der dingen en hebben geen ideologie meer om op terug te vallen. De huidige studentengeneratie heeft het niet gemakkelijk.

Gezelligheid troef

Studenten zijn, na de roerige jaren, weer in hun schulp gekropen, om daar voorlopig niet meer uit te komen. Hun activiteiten beperken zich hoofdzakelijk tot hun studie en de verschijnselen daar rondom heen. Het activisme is dood. De maatschappelijke betrokkenheid lijkt zich hedentendage alleen nog uit te strekken tot de kroeg. De drang naar gezelligheid bespeur je steeds meer. Hans: 'Het ouderwetse studentencorps bloeit in diverse steden weer als nooit tevoren'. Studentenverenigingen konsentreren zich op kulturele en ontspannende activiteiten. Van doelgerichte maatschappelijke acties kun je niet spreken. Maar zelfs het aantal studenten dat actief is binnen een vereniging is gering. Françoise: 'Het is opvallend dat op de RL vooral de jongere jaars actief zijn. Kijk maar naar KOKO!' Volgens Hans is dit laatste niet uniek voor Maas-tricht: 'Je ziet het overal. Beroeps-agitatoren en tiendejaarsstudenten

zijn in de universiteitsgebouwen niet meer te vinden'.

Afhankelijk

De eeuwige student is van het toneel verdwenen. Studenten zijn probleemstudenten geworden. Op de afdeling weten ze er meer van. Uiteindelijk komen daar de studenten terecht; tenminste als ze de hoge drempel, de derde verdieping van het hoofdgebouw hebben kunnen overwinnen. Françoise, die de meeste vragen te verhapstukken krijgt, noemt – naast huisvesting – financiële problemen. Zij blijken de meeste aandacht op te eisen; en dan vooral de problemen rond de rijksstudietoelage. Juliëtte: 'De studiefinanciering is erg ingewikkeld. Kijk maar eens wat er met je rijksstudietoelage gebeurt als je van studierichting wil veranderen!' Veel (getrouwde) studenten bijvoorbeeld begrijpen niet waarom ze financieel van hun ouders afhankelijk blijven. (De afdeling vindt dat trouwens geen goede zaak). Hans: 'Theoretisch is het mogelijk dat je tot je zeventienvorigste jaar financieel afhankelijk blijft van je ouders – als je studeert'. Een treffend staaltje betuttelend overheidsbeleid.

Krap bij kas

De huidige student is er financieel net zo beroerd aan toe als vroeger. En dat ondanks allerlei inspanningen van overheidswege de lage lonen op te trekken tot een aanvaardbaar nivo. Hans vertelt dat hij voor de Stichting Studentenhuisvesting eens een vergelijking heeft gemaakt tussen het gemiddelde inkomen van een student en de hoogte van de minum-jeugdlonen. (Overigens ook niet bijzonder hoog al heeft minister Albada het in zijn hoofd gehaald die lonen te laten zakken!) Uit die vergelijking heeft Hans gekonkludeerd dat de studenten nog een stuk onder de minimum-jeugdlonen zitten. Hans: 'Als één uitgave een beetje tegevalt, is de student gedwongen te bezuinigen op die dingen die zijn leven nou net een beetje fleur geven'. Françoise ziet de inkomenspositie van studenten somber tegemoet. Het wordt er niet beter op. Zij wijst op maatregelen die de teruggave van belastingen (via T-biljet) aan banden moeten leggen. Vooral studenten die nu in de weekends, tijdens vakanties e.d. wat geld verdienen, worden hier de dupe van. Toch is het, volgens Hans, vreemd dat dergelijke maatregelen studenten geen aanleiding geven om

Er moet tegenwoordig een minister van Onderwijs aan te pas komen, die het Wetenschappelijk Onderwijs helemaal op zijn kop zet, om de studenten voor hun eigen belang de straat op te krijgen.

in actie te komen. Het heeft er zelfs al-
le schijn van dat minister Pais straks –
zonder slag of stoot – het collegegeld
verhoogt tot 600 gulden en na verloop
van tijd zelfs tot 750. Hans: 'In Gronin-
gen hielden studenten maanden lang
het inschrijvingsburo bezet. Op dit
moment zie ik dat studenten niet
doen'. Ook de studentenvakbonden
zijn niet meer wat ze geweest zijn. Ze
zijn op sterven na dood. Studenten
schijnen zich – als groep – niet meer
voor hun eigen materiële belangen in
te zetten. De afdeling studentenvoor-
zieningen probeert op individueel ni-
vo op te komen voor de belangen van
studenten. Het ambtelijk keurslijf zit
haar echter allesbehalve lekker.

Ambtelijk

'Een gesprek met een student vlot
meestal het beste in de informele
sfeer. Tijdens een toevallige ontmoet-
ing in de kroeg of op een filmavond
doe ja vaak beter contacten op en zijn
zaken veel beter bespreekbaar dan 'op
kantoor'. De opmerking van Françoise
krijgt bijval. Iedereen vindt dat de af-
deling veel te formeel is opgezet. Met
name de huidige behuizing moet het
bij de afdeling ontgelden. Studenten
worden er nauwelijks gestimuleerd om
eens effe binnen te lopen, een praatje
te maken en ongedwongen in contact
te komen met het werk van de afde-
ling. Juliëtte: 'Als je informeel met stu-
denten wil omgaan, zul je daar 's
avonds of in de weekends tijd voor vrij
moeten maken'. Gerard: 'Wij worden
binnen de RL beschouwd als een amb-
telijke dienst. Dat merk je aan alles. Je
wordt opgepadeld met allerlei ambte-
lijke werkzaamheden en alléén dáár
naar beoordeeld. Als er ruimte wordt
toegewezen, wil men er op geen enkele
manier rekening mee houden
dat je voor studenten werkt en ook
voor HBO-studenten gemakkelijk toe-
gankelijk moet zijn'. Gerard en Juliët-
te laten er geen twijfel over bestaan
dat er in dit opzicht nodig iets moet
veranderen. Hans en Françoise bea-
men dit. (Ze laten doorschemeren in
het verleden deze zaken wel eens aan-
gekaart te hebben, maar gestuit te zijn
op een muur van onbegrip). De recen-
te discussie rond het studentendeka-
naat – aangezwengeld door de beide
fakulteiten – biedt misschien een
oplossing.

Studentendeka

Hans: 'Een studentendeka is herken-
baar voor iedereen. Hij hoeft zich niet
te legitimeren als hij zich met studen-
tenaangelegenheden – bijvoorbeeld
in de fakulteiten – bemoeit. Hij heeft

Juliëtte Creemers is behalve medewerkster van de afdeling Studentenvoorzieningen een van de belangrijkste speelsters van de veelvuldige handbalkampioen Swift Roermond.

direct een entree en mag op grond van
artikel vragen stellen en voorstel-
len doen.' Hans ziet een studentende-
kaan als een ombudsman; als iemand
die los van die hele ambtelijke struk-
tuur kan opereren en direct toegang
heeft tot een College van Bestuur, een
U-raad en de fakulteiten. 'Wij verrich-
ten', zegt Hans, 'op dit moment al ta-
ken van een studentendeka. Maar
we kunnen niet slagvaardig optreden'.
De afdeling lijdt onder het ambtelijk
juk. Juliëtte: 'Als je voor studenten
werkt, zul je bij hen in de buurt moe-
ten zitten'. Een studententrefcentrum
waar de afdeling dicht bij gehuisvest
is, zou ideaal zijn.

Trefcentrum

Juliëtte vindt het te gek dat studenten
in Maastricht géén eigen plek hebben
waar ze elkaar kunnen ontmoeten en
waar ze allerlei activiteiten kunnen
ontplooiën. Juliëtte ondersteunt plan-
nen die studentenverenigingen in de-
ze richting hebben. Hans geeft aan dat
er binnen de afdeling vaker over een
trefcentrum is gesproken. Er zijn zelfs
al concrete voorstellen op tafel gelegd.
Hans: 'Wij zouden het liefste één groot
gebouw in de binnenstad zien. Studen-
tenverenigingen zouden daar dan hun
sekretariaten kunnen onderbrengen.
En wij – als afdeling – ook'.

(Hans ontkent niet al een leegstaand
gebouw op het oog gehad te hebben).
De akties die Circumflex en KOKO
voeren om tot – een eigen – trefcen-
trum te komen hebben de instemming
van de afdeling. Het vele werk dat de-
ze verenigingen daarvoor doen, laat
zien dat Maastrichtse studenten niet zo
passief zijn als het lijkt. Juliëtte: 'Ik
ben blij met deze ontwikkeling. Als
zo'n basisvoorziening (als een trefcen-
trum) er is, kun je misschien meer akti-
viteit van studenten verwachten'.
De afdeling is in elk geval van zins stu-
denten daarbij alle mogelijke steun te
verlenen.

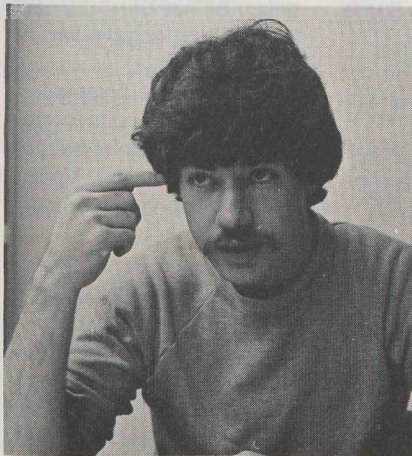
Sportief

Vol trots geeft Gerard een voorbeeld
waaruit blijkt dat Maastrichtse studen-
ten zich in één opzicht al onderschei-
den van hun collega's elders: 'Onder
studenten hebben we hier het hoogste
percentage georganiseerde sportbe-
oefenaars, namelijk zestig procent.
Landelijk ligt dat percentage veel la-
ger en wel tussen de 35 en 40'.
De medewerkers van de afdeling zijn
hoopvol gestemd. Juliëtte: 'Als ik niet
eraan zou geloven dat we vanuit de af-
deling studenten aktiever zouden kun-
nen maken, had ik deze job nooit ge-
kozen'.

Ton Hameleers

Kiezen tussen James Bond en Novecento

Het leek ons interessant eens na te gaan hoe studenten in Maastricht zich in verenigingen hebben georganiseerd. Een corpsleven met een zich daartegen afzettend politiek studentendom heeft zich hier immers nooit vertoond en de eerste RL-studenten begonnen in 1974 met een schone lei. Inmiddels zijn twee verenigingen ontstaan: Circumflex voor WO- en HBO-studenten en KOKO alleen voor universiteitsstudenten. We spraken met hun vertegenwoordigers: Paul Brouwers, voorzitter van Circumflex en Harold Lousberg en Paul Zwietering, de aftredende en de oude voorzitter van KOKO.

Paul Brouwers

Circumflex

Circumflex is met 375 leden de grootste van de twee, KOKO telt 200 leden. Binnen de universiteit is KOKO groter: ze heeft alleen leden die daar studeren, terwijl van Circumflex 250 leden een HBO-studie volgen.

Circumflex-voorzitter Paul Brouwers (23) heeft eerst de sociale academie gevolgd en werd meteen na aankomst in Maastricht gebombardeerd tot voorzitter van de vereniging. Hij is niet bereid de aard van de activiteiten alleen te laten bepalen door de interesse die de leden toevallig ten toon spreiden, want in dat geval zouden er alleen wat feesten worden georganiseerd en James Bond-films gedraaid. 'Ik geef toe dat we vooral voorzien in een behoefte aan gezelligheid, maar ik kan niet zeggen dat mij dat tot grote vreugde stemt. We draaien op het moment überhaupt niet op inhoudelijke zaken die het onderwijs betreffen. Daarvoor zou je op iedere school een actief ka-

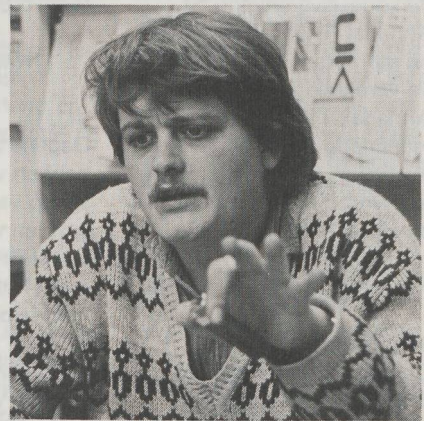
der van een man of vijf moeten hebben en als je iets wilt organiseren krijg je hoogstens twintig man op de been die een paar uurtjes per week in de vereniging willen steken.' Vooral sommige HBO-instellingen zijn er moeilijk van te overtuigen dat het nuttig is je bij een vereniging aan te sluiten om verbetering in je lot te brengen: 'Dat bewustzijn is er wel, maar nog te weinig. Pedagogische akademies bereiken we praktisch helemaal niet, de mensen daar zitten in een zo schools systeem, ze wonen meestal ook nog bij hun ouders, ze beschouwen zich eigenlijk niet als student'. De behoefte aan gezelligheid wil Paul beslist niet negeren, 'maar ja, als je nu ziet dat je met een James Bond-film de zaal gemakkelijk vol krijgt, maar dat er bij Novecento niet meer dan 'n man of tien komt opdagen... dan zie je toch als eerste taak om de mensen een beetje kritische houding bij te brengen.' Zulke ervaringen vindt hij erg frustrerend en het gevolg is dat hij zich af en toe een eenling voelt in zijn eigen vereniging. Dat komt ook omdat hij op de sociale academie zeer kritisch onderwijs heeft ontvangen en tijdens een lange stage aan een volkshogeschool vanuit een anti-kapitalistische visie heeft meegeholpen mensen bewust te maken.

KOKO

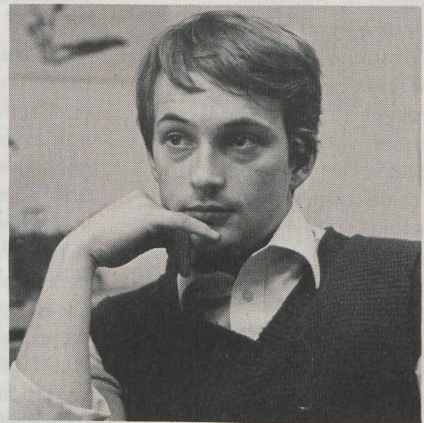
Harold Lousberg en Paul Zwietering, voorzitter en ex-voorzitter van KOKO vertellen een wat vrolijker verhaal over de geïnteresseerdheid van studenten. Hun vereniging richt zich dan ook veel duidelijker op één instelling, de universiteit, en zou ook meer dan 200 leden hebben als het plan om een pand in de Hoenderstraat te betrekken vorig jaar niet was afgeketst. Harold Lousberg: 'We moesten de kontributie verhogen van 15 naar 35 gulden, maar nu dat pand buiten onze schuld om helemaal niet is doorgedaan, zijn er nogal wat mensen die zeggen: die 35 gulden die haal ik er toch nooit uit met kortingen en dergelijke, waarom zou ik ze dan betalen? Maar dat is natuurlijk niet de juiste mentaliteit om lid te worden bij ons'.

Wat heeft KOKO dan te bieden? Paul Zwietering: 'Dit: studenten in de ruimste zin des woords activiteiten bieden op sociaal en cultureel gebied, voorlichting geven, reducties bieden, ontspanning, mede in het kader van de culturele en esthetische vorming van

de student en ook nog wat sport'. Harold voegt daar de bemoeienissen met de universiteit zelf aan toe, die vooral door de werkgroep Lucifer gedragen worden. De NSEM is weliswaar geen onderafdeling, maar onderhoudt toch nauwe banden met KOKO en omgekeerd. Ook worden veel mensen via KOKO actief in raden en commissies. Maar het belangrijkste doel van KOKO is volgens Paul tenslotte 'dat mensen bij ons terecht kunnen met hun initiatieven, wij hebben de middelen en de know how waarmee ze die kunnen uitvoeren.' De twee verwachten dat ze

Paul Zwietering (boven) en Harold Lousberg (beneden).

aan dat doel nog beter kunnen beantwoorden als KOKO binnenkort een eigen ruimte kan betrekken in de Hoogbrugstraat: 'Wat ons betreft is alles rond.'

Van het initiatief van leden of van de eigen commissies hangt het ook af of bewust rekening wordt gehouden met belangstelling van buiten de universiteit. Zo is er niet lang geleden een forum georganiseerd over kraken in Maastricht. Maar het belangrijkste accent bij de meer politiek gerichte activiteiten blijft toch in eigen huis liggen. Harold: 'Ik denk dat dat vooral komt door de opzet van de studie, waardoor het percentage studenten dat hier actief is, veel groter is dan op andere universiteiten.'

J.H.

SKO 78

Vrij Podium februari '81
Aan alle muzikale medewerkers van het ziekenhuis St. Annadal en de Rijksuniversiteit Limburg.

Ter informatie
SSKO 78 betekent Stuurgroep Kulturele Ontwikkeling, ontstaan eind 1978. Deze groep, een afdeling binnen de personeelsvereniging St. Annadal (PVA), bestaande uit vijf personen werkzaam in de verpleging binnen St. Annadal, organiseert regelmatig avonden waarop muziek in de ruimste zin van het woord centraal staat. De muzikale evenementen worden altijd in de ARC-hal (verpleegsterflat) gehouden.

Vrij-podium-avond
Op vrijdag 6 februari 1981 organiseert SKO78 een VRIJ-PODIUM-AVOND in de ARC-hal. De opzet van deze avond is, muzikale medewerkers van het ziekenhuis en de universiteit te laten optreden voor hun collega's. SKO78 stelt in samenwerking met de Belgische rock-groep Iron Foundation een volledige geluidsisolatie, drumstel, elektrisch orgel en technische medewerkers ter beschikking. De optredens kunnen variëren van enkele minuten tot drie kwartier en in principe is elk soort instrument en muziek van harte welkom. Wat SKO78 betreft kan de avond niet gevarieerd genoeg zijn!

Speciaal voor deze gelegenheid zal het VPA huisorkest deze avond komen opluisteren. Bij voldoende deelname zou de VRIJ-PODIUM-AVOND een jaarlijks terugkerend evenement kunnen worden. Belangstellenden voor de unieke gelegenheid kunnen via onderstaand formulier contact opnemen met SKO78.

U-raad

Kommissie Ruimtelijk Beleid
De Kommissie Ruimtelijk Beleid van de Universiteitsraad houdt zich bezig met het adviseren van de raad bij voorstellen op het gebied van bouwzaken en huisvesting.

In deze kommissie is op korte termijn plaats voor enkele

Medewerkers en studenten

Degenen, die belangstelling hebben voor het lidmaatschap van deze kommissie, worden verzocht zich in verbinding te stellen met de griffier van de Universiteitsraad, Hoofdgebouw, kamer 205, tst. 265, bij wie ook nadere inlichtingen kunnen worden verkregen.

Muziek

Voor studenten die een muziekinstrumenten bespelen en dit niet kunnen doen op hun eigen kamer (bv i.v.m. geluisoverlast of ruimtegebrek voor het instrument) bestaat de mogelijkheid gebruik te maken van ruimtes en instrumenten in het Conservatorium. Men kan er dagelijks tussen 16.00 en 20.00 uur terecht. De studenten die van deze mogelijkheid gebruik willen maken, kunnen een afspraak maken via Juliëtte Creemers, afd. Studentenvoorzieningen, kamer 320, toestel 306, met vermelding van voorkeursdag, -tijdstip en instrument.

Universiteitskoor en -orkest

Uitvoering 19 december
Op vrijdag 19 december a.s. zal het universiteitskoor Maastricht in samenwerking met het Universiteitsorkest van de Rijks Universiteit Limburg en het Studenten-koor Balder uit Delft een gemeenschappelijke uitvoering geven in de aula van de R.L., Tongersestraat 53 te Maastricht. De uitvoering begint om 20.00 en de entree is gratis. Het Katholiek Studenten-koor Balder bestaat uit een 25 mannelijke studenten die muziekstukken uit diverse perioden ten gehore zullen brengen. Er zullen werken worden uitgevoerd van o.a. Purcell, Schubert en Janacek. Het Universiteitsorkest zal een symphonie uitvoeren van Schubert. Bovendien zal een strijkersgroep het Universiteitskoor Maastricht begeleiden met een tweetal werken van Andriessen en een stuk van Buxtehude. Het Universiteitskoor Maastricht zal naast bovenstaande werken nog enkele korte stukken uitvoeren.

STUDENTEN GEZOCHT

De projectgroep computersimulatie als basisleermiddel voor probleemgeorieëteerd onderwijs zoekt: ENKELE STUDENTEN (3e of 4e jaars), die mee willen helpen bij het uittesten van computersimulatieprogramma's. Inlichtingen: Ir. F. B. M. Min toestel 554 of Prof. Dr. H. Struyker Boudier toestel 551 Capaciteitsgroep Farmacologie.

Sport

Tennisles seizoen 1981

Gezien het gebrek aan beschikbare uren zal het Buro L.V. & S in 1981 niet zelf tennisles laten geven. Wel zullen er vanuit de RL tennisbanen ter beschikking worden gesteld en ten aanzien van het geven van tennisles zal er bemiddeld worden. Een paar tennisleraren zijn bereid gevonden les te geven. In principe zal er les worden gegeven op: maandag- en vrijdagavond. Eventueel op zaterdagmorgen. De kosten zullen liggen rond de f 35,-. Belangstellenden dienen zich voor 1 februari 1981 op te geven bij het Buro L.V. & S tst. 306 met opgave van de gewenste tijd. Bij een te grote belangstelling zullen degenen die nog nooit getennist hebben de voorrang krijgen. Voor de rest geldt de volgorde van inschrijving.

Sportdag RL 1981

In principe zal deze gehouden worden op de laatste dag van het academisch jaar en wel op vrijdag 19 juni. Dus niet op 22 mei 1981 zoals eerder gepland.

Ski-langlaufen

Binnenkort is het weer zover dat we kunnen gaan langlaufen in de Hautes Fagnes. Het Buro L.V. & S organiseert langlauftochten op vrijdag en zaterdag. Ook wordt er les gegeven aan beginners. Inlichtingen en inschrijvingen bij het Buro L.V. & S.

Bon voor SKO78

Naam..... Afdeling.....

Omschrijving soort instrument/muziek.....

Te bereiken (tel.), afdeling..... thuis.....
(Formulier opsturen vóór 1 januari a.s. naar: SKO78, PAAZ, afdeling G).

Voorlichting

Promotie J. W. Henquet en G. Tans

Kort achter elkaar zijn aan de RL twee Maastrichtenaren gepromoveerd, die beiden aan de universiteit zijn verbonden.

Jan Willem Henquet heeft op 21 november een proefschrift verdedigd, getiteld 'Het autonome zenuwstelsel bij border-line hypertensie'. Zijn promotor was K. H. Rahn, hoogleraar klinische farmacologie. Guido Tans promoveerde op 28 november op 'Studies on the mechanism of zymogen activation in blood coagulation'. Zijn promotores waren H. C. Hemker en R. F. A. Zwaal, hoogleraren biochemie.

J. W. Henquet werd geboren in Maastricht. Hij studeerde geneeskunde in Utrecht en Nijmegen, waar hij in 1968 het artsexamen behaalde.

Hierna was hij twee jaar werkzaam als artsassistent op het laboratorium voor bacteriologie-serologie en de bloedtransfusiedienst van het ziekenhuis St. Annadal in Maastricht. Vervolgens kreeg hij op de interne afdeling van dat ziekenhuis zijn opleiding tot internist. Sinds oktober 1976 is hij verbonden aan de capaciteitsgroep Farmacologie van de Rijksuniversiteit Limburg en werkt hij als internist in het ziekenhuis St. Annadal.

Het in zijn dissertatie omschreven onderzoek werd zowel verricht binnen zijn capaciteitsgroep als in de interne afdeling van het ziekenhuis. Deze werkwijze was mogelijk, doordat de research-opzet van de RL samenwerking tussen klinische en biomedische onderzoekers makkelijker mogelijk maakt.

G. Tans, eveneens Maastrichtenaar van geboorte, studeerde scheikunde aan de Rijksuniversiteit te Groningen, waar hij in 1976 het doctoraal examen aflegde in

de studierichting Fysische chemie. Hij is sinds 1977 verbonden aan de capaciteitsgroep Biochemie van de Rijksuniversiteit Limburg. Daar werd het in zijn dissertatie beschreven onderzoek verricht.

Proefschrift J. W. Henquet

Er zijn aanwijzingen, dat het ontstaan van hoge bloeddruk mede veroorzaakt wordt, doordat dat deel van het autonome zenuwstelsel, dat een regelende en afremmende werking uitoefent op hartslag, bloedsomloop en andere lichaamsfuncties te weinig actief is. Het begrip hoge bloeddruk (hypertensie) is bekend sinds het einde van de vorige eeuw. Geleidelijk werd in de jaren daarna duidelijk, dat mensen met hoge bloeddruk een minder gunstige levensverwachting hebben. Ze krijgen eerder aderverkalking, hartkwalen, hersenbloedingen en nierkwalen.

Oorzaak hypertensie doorgaans onbekend.

In een kleine minderheid van de gevallen is de oorzaak van de hypertensie bekend. Het gaat dan meestal om een hormonale afwijking of om een bepaalde nierziekte. Maar in ongeveer 95% van de gevallen is er sprake van een zgn. essentiële hypertensie. Daarvan is de oorzaak niet bekend. Wel is met de huidige medicatie goede behandeling mogelijk, waardoor de levensverwachting van de patiënt belangrijk gunstiger wordt. Toch blijft men naar de oorzaak van de essentiële hypertensie zoeken. Als die bekend is, zou men immers anders, mogelijk nog doeltreffender behandeling geboden kunnen worden.

Opzet van het onderzoek.

Bij het onderzoek kon geen gebruik gemaakt worden van proefpersonen die al langere tijd aan hypertensie lijden: door hun hoge bloeddruk kunnen zich in hun lichamelijke functies al zoveel

veranderingen voltrokken hebben, dat er geen zuiver beeld te verkrijgen is. Daarom heeft de onderzoeker gewerkt met een groep van 25 mannen tussen 18 en 30 jaar die een bloeddruk hadden die zich beweegt in het grensgebied tussen normaal en duidelijk te hoog (borderline-hypertensie). Daarnaast is gebruik gemaakt van een controle-groep van 25 mannen in dezelfde leeftijd met een normale bloeddruk. Bij deze vijftig proefpersonen is een aantal waarden gemeten in rusttoestand en bij inspanning op de fietsergometer.

Parasympatisch zenuwstelsel blijkt van belang.

Gebleken is, dat bij stress en inspanning de werking van dat deel van het zenuwstelsel dat de lichaamsfuncties activeert (het sympatische zenuwstelsel) voor beide groepen hetzelfde is. Wel bleken de proefpersonen met licht verhoogde bloeddruk (de borderlines) gevoeliger voor de activerende werking van het sympatisch zenuwstelsel. Men zou kunnen zeggen, dat bij de borderlines niet de input groter is, maar wel het antwoord erop.

Na stress en inspanning pleegt een ander deel van het autonome zenuwstelsel (de parasympaticus) er zorg voor te dragen dat de eerder geactiveerde lichaamsfuncties worden afgeremd en tot rust komen. Dit deel van het zenuwstelsel bleek bij borderlines te weinig actief te zijn. Het heeft er de schijn van, dat bij hypertensie de opwekkende activiteit van het sympatisch zenuwstelsel te groot is. In feite is echter het omgekeerde het geval: de regulerende en afremmende activiteit van de parasympaticus is te gering. Dat leidt tot een hogere hartfrequentie en tot hoge bloeddruk.

Proefschrift G. Tans

Het proefschrift van G. Tans beschrijft onderzoek over de wijze waarop het bloedstollingsenzym thrombine gevormd wordt in het bloed. Het is hierbij van belang te weten dat modern onderzoek heeft aangetoond dat de werking van thrombine op de bloedplaatjes een van de belangrijkste factoren is die tot het ontstaan van aderverkalking leiden, terwijl thrombine een directe en belangrijke invloed heeft op het ontstaan van de proppen van bloedplaatjes die bloedvaten kunnen afsluiten en op die manier ziekten als hartinfarkt en beroerte kunnen veroorzaken. Het belang van het onderzoek van Tans ligt vooral hierin dat het een precies inzicht verschaft in de manier waarop bepaalde vetstoffen (fosfolipiden) de snelheid van de thrombinevorming beïnvloeden. Hij heeft kunnen laten zien dat de thrombinevorming tot duizend maal versneld kan worden doordat het proces aan het oppervlak van een fosfolipide plaatsvindt terwijl het feit dat er aan dat oppervlak nog andere eiwitten absorberen dan de directe voorlopers van thrombine, het proces nog eens duizend maal kan versnellen. Voor dit onderzoek was het nodig dat zeer gevoelige methoden werden ontwikkeld om het hechten van stollingsfactoren aan vetstoffen te meten en andere methoden om zeer geringe hoeveelheden thrombine aan te tonen.

Het verkregen inzicht is ook nuttig voor de volksgezondheid omdat het een basis vormt van het beter toepassen van antistollings-therapie en bloedplaatjesremmende middelen ten einde hartinfarkt e.d. te voorkomen.

Enkele stellingen

Het verzoek aan de patiënt pompbewegingen met de hand te maken, een manoeuvre die door sommige leerboeken over

het lichamelijk onderzoek wordt aanbevolen tijdens het meten van de bloeddruk, is onjuist daar door deze manoeuvre de bloeddruk stijgt. (Henquet).

Antistoltherapie bij mensen ouder dan 70 jaar dient uitsluitend te geschieden indien daar een zéér stringente indicatie toe bestaat (Henquet).

Wanneer artsen, verpleegkundigen en familieleden van een patiënt doordrongen worden van het feit dat er een groot tekort is aan donororganen en dat vele, vooral jonge mensen na een orgaantransplantatie weer een normaal leven kunnen leiden, zou donordonatie aan populariteit winnen. Voortdurend inlichten van het publiek is noodzakelijk en dient bij herhaling te geschieden door sterk gemotiveerde deskundigen. (Henquet).

Hoitsma, H. F. W. et al., Ned. T. Geneesk. 124:556, 1980.

Aangezien een perfecte mondhygiëne vereist is voor een succesvolle vervanging van natuurlijke gebits-elementen door inplantaten doet men er verstandiger aan deze vervanging zo lang mogelijk uit te stellen door deze mondhygiëne reeds toe te passen wanneer men nog in het bezit is van de natuurlijke gebitselementen (Tans).

Bij het onderwijs in de pathologie dient er meer de nadruk gelegd te worden op de overeenkomst tussen arteriële en veneuze thrombose dan op de verschillen. (Tans)

De druk tot publiceren welke in de huidige research-structuur op de onderzoeker wordt uitgeoefend komt misschien wel de kwantiteit der publicaties maar zeker niet de kwaliteit ten goede. (Tans)

Het gebruik van gelaatszalven en crèmes die gefluoriseerde corticoïden bevatten, dient afgeraden te

worden daar deze preparaten zeer frequent een dermatitis perioralis veroorzaken (Henquet)
Mali, J. H. W., Ned. T. Geneesk. 124:2, 1980.

Het endemisch voorkomen van leverfunctiestoornissen in deze regio, mogelijk samenhangend met de eigen visie der bewoners op de dagelijkse behoefte aan alcohol, zou mogelijk kunnen leiden tot invoering van nieuwe normaalwaarden der leverfuncties specifiek voor deze regio. (Henquet)

Het met losse handen over de meet gaan winnaars van wielervedstrijden werkt zorgeloos fietsgedrag van de Nederlandse jeugd in de hand. (Henquet)

Het verband tussen de kwaliteit van de dienstverlening en de grootte van de dienst is niet lineair maar kent een duidelijk optimum. (Tans)

De veel gehoorde opvatting dat de Limburger zich slecht houdt aan afspraken wordt niet bevestigd in deze studie, waar slechts één van de vijftig proefpersonen het liet afweten. Deze uitvaller was daarbij een niet-Limburger. (Henquet)

Datum eerste lustrum-sportdag verplaatst

In afwijking van wat in de Universiteitsgids staat vermeld, vindt de Eerste Lustrumsporddag plaats op de laatste dag van het academisch jaar, donderdag 19 juni 1981. Deze verschuiving is nodig, omdat op de oorspronkelijke datum 22 mei de landelijke universitaire sportdag wordt gehouden.

Amerikaanse hoogleraren in West Europa

Bij Voorlichting berust een lijst met gegevens over Amerikaanse hoogleraren uit het medische veld, die dit jaar in Europa doceren en die bereid zijn gastcolleges of voordrachten te verzorgen.

Het betreft de vakgebieden Farmacologie – Toxologie, Biochemie, Neurologie, Laboratory medicine en Fysiologie. Ook een volledige lijst van in Europa docerende Amerikaanse hoogleraren staat ter beschikking.

Camp America 1981

Wie negen weken als groepsleider, activiteiten-leider of sportinstructeur wil werken in een Amerikaans kinderkamp kan daarover inlichtingen krijgen bij de Dienst Voorlichting. De kampen vinden plaats in de periode juni-september. Na afloop van het kamp is men drie weken vrij om door Amerika te reizen.

Cara en luchtverontreiniging

P. Knipschild van de capaciteitsgroep Gezondheidsonderzoek heeft een rapport gepubliceerd over 'Cara en luchtverontreiniging in Nederland.' Ter inzage bij de Dienst Voorlichting.

Studentenvoorzieningen

Huisvesting

Voor studenten bestaat nog steeds de mogelijkheid gebruik te maken van het adresbestand van het kamerburo. Wekelijks wordt er nog woonruimte door partikulieren aangeboden. Voor inschrijving bij het kamerburo en inzage in het adresbestand kan men zich melden bij het secretariaat van de afd. Studentenvoorzieningen, bij Anemiek Kools of Miranda Beekman.

Kulturele Kreatieve Vorming

In november is gestart met volksdansavonden voor studenten (van W.O. en H.B.O.). De avonden vinden plaats iedere donderdag van 20.00-22.00 u. in de kleine sportzaal van Vijverdal, Vijverdalseweg 1. De kosten zijn f 6,- per maand. De avonden staan onder

begeleiding van een gediplomeerd volksdansleidster. Iedereen is welkom! Zorg wel voor goed schoeisel (met straat-schoenen mag men niet in de zaal).

In januari 1981 zal een cursus Jazzballet voor studenten van start gaan (voor W.O. en H.B.O.-studenten). De cursus zal gegeven worden op maandagavond. Het precieze tijdstip, de plaats en de kosten zullen nog bekend gemaakt worden. Lees de aankondiging op de prikborden. Inschrijving voor deze cursus kan gebeuren bij Juliëtte Creemers, afd. Studentenvoorzieningen, derde etage Hoofdgebouw kamer 320, toestel 306, of via de inschrijffijsten op de prikborden. Er kunnen maximaal 25 mensen meedoen.

SRC

Deelname voortgangstoetsen aanvullende regeling

Wanneer een student, als gevolg van een bepaalde invulling van een keuzeonderwijsperiode, onmogelijk deel kan nemen aan een voortgangstoets, wordt die toets beschouwd als zijnde niet gemaakt. Elke student zal echter, hetzij ter verkrijging van een diploma hetzij om een voortgangsdrempel te kunnen passeren, moeten voldoen aan de eis dat aan het einde van het studiejaar twee van de laatste drie voortgangstoetsen voldoende zijn. Wanneer nu aan het einde van het studiejaar van de tweede, derde en vierde toets er één onvoldoende is en één 'niet gemaakt' is, dan is aan de in vorige alinea genoemde eis niet voldaan. Een definitieve beslissing inzake de diploma-toekenning/-uitreiking resp. studievoortgang moet dan worden uitgesteld tot de uitslag van de eerstvolgende

(september)-toets bekend is. Een en ander houdt in, dat bij een niet deelname aan een tweede, derde of vierde toets – om welke reden dan ook – de repercussie van een onvoldoende toetsresultaat zwaarder gaat wegen.

Deze aanvullende regeling gaat in ingaande het studiejaar 1980/1981. Deze regeling heeft de goedkeuring van het Faculteitsbestuur Faculteit der Geneeskunde (besluit d.d. 04-11-1980).

De Studie Resultaten Commissie.

Personele Zaken

Naar aanleiding van eerder verzonden circulaires betreffende tandheelkundige zorg binnen het Collectief Contract van de OHRA-Ziektekostenverzekering, delen wij u mede dat, gelet op het aantal aanmeldingen, het niet mogelijk is deze verzekeringsvorm op non-selectiebasis binnen het Collectief Contract op te doen nemen. Het is echter toch mogelijk deze verzekering via de Universiteit aan het pakket toe te voegen.

Acceptatie kan dan alleen geschieden door overlegging van een recent saneringsbewijs.

Binnenkort ontvangen de deelnemers aan het collectief contract van de OHRA enige documentatie betreffende deze verzekeringsvorm plus een aanmeldingsformulier. Dit formulier dient bij deelname, ingevuld en ondertekend, gezonden te worden aan de Dienst Personele Zaken en Studentenbelangen, afd. P.S.S.A., uiteraard vergezeld van eerdergenoemd recent saneringsbewijs.

Na registratie hiervan in ons 'OHRA-bestand' zullen wij voor de verdere afhandeling zorgdragen.

In dienst

per 1 oktober 1980:

Mw. P. Baltussen-Bronckers
secretaresse (tijdelijk)
Farmacologie

Dhr. J. v.d. Beek
wetenschappelijk hoofd-
medewerker 0.5
K.N.O.

Mw. Bruystens
administratief medewerker
Huisartsgeneeskunde

Dhr. J. Gilbert
hoofd Wet. Informatie en
Documentatie
U-Bibliotheek

Mw. L. Gülpers-Winkelman
administratief medewerkster
(tijdelijk)
Algemene en Juridische
Zaken

Mw. J. Herbergs
systeemanalist/programmeur
(tijdelijk)
M.E.M.I.C.

Mw. T. v. Merode
wetenschappelijk ambtenaar
Fysiologie

Dhr. P. Ploemen
administratief medewerker
(tijdelijk)
Financiële Zaken

Mw. P. Rommers
dierenverzorgster (tijdelijk)
Centrale Proefdiervoorziening

Mw. V. Schaffers
onderzoeksassistente
(tijdelijk)
Medische Sociologie

Dhr. H. Scholten
wetenschappelijk
medewerker (tijdelijk)
t.b.v. nascholing huisartsen

Mw. J. Stikkelbroek
onderzoeksassistente 0,5
(tijdelijk)
Medische Sociologie

Mw. A. de Vries-Spaen
administratief medewerkster
0,5 (tijdelijk)
Onderwijsontwikkeling & -
Research

Dhr. H. Wijts
administratief medewerker
(tijdelijk)
Pers. Zaken/Studenten-
belangen

Dhr. J. Zuidweg
wetenschappelijk medewerker
(tijdelijk)
Onderwijsontwikkeling &
-Research

per 6 oktober 1980:

Mw. C. Frederiks
wetenschappelijk
medewerker 0,9
Gezondheidszorgonderzoek

per 15 oktober 1980:

Dhr. Gorgels
wetenschappelijk
medewerker
Cardiologie

Mw. M. Coninx
secretaresse
Verpl. Wetenschappen i.o.

per 16 oktober 1980:

Mw. B. Geers-v. Wijk
secretaresse
Farmacologie

per 1 november 1980:

Mw. I. Angevent
administratief medewerkster
Fac. der Geneeskunde-
Dekanaat

Dhr. M. Bost
technisch medewerker
Civiele Zaken

Mw. Brouwer-Kanitz
secretaresse 0,5 (tijdelijk)
Alg. Juridische Zaken
voorzitter C.v.B.

Mw. L. Caris-v.d. Leur
administratief medewerkster
Wet. Informm. Doc.
U-Bibliotheek

Dhr. J. Dormaar
wetenschappelijk
medewerker 0,5
Soc. Psychiatrie

Mw. J. Everaers-Verbert
typiste/adm. medewerkster
(tijdelijk)
Planning, Organisatie en
Bedr. ontw.

Dhr. C. v. Laar
medewerker collectievorming
U-Bibliotheek

Dhr. B. Rijkmans
wetenschappelijk
medewerker
Algemene Heelkunde

Dhr. H. Teirlinck
wetenschappelijk
medewerker
Biofysica

Dhr. A. Twijnstra
wetenschappelijk hoofd-
medewerker
Neurologie 0,5

Dhr. J. Vanderbooren
medew. facturen-
administratie (tijdelijk)
Financiële Zaken

Mw. H. Winkler-Vonk
administratief medewerkster
inkoop 0,5 (tijdelijk)
Civiele Zaken

Dhr. J. Wintgens
adjunct-secretaris
Faculteitsbureau Alg.
Faculteit

Interne mutatie:

Mw. A. Satiijn
Dienst Informatieverw. naar
Algemene Instrumentele
Dienst
per 1-10-1980

Mw. H. Vermeer-Knulst
Biochemie naar Gez.
voorlichting en opvoeding
v.d. Algemene Faculteit
per 1-11-1980

Uit dienst:

per 1 oktober 1980:
Dhr. Th. Olischläger
Personele Zaken en
Studentenbelangen

Mw. E. Nijsten
Rectoraat

Dhr. F. Stals
Med. Microbiologie

Mw. L. Paternoster
Summatieve Evaluatie - Ond.
ontw. & -Research

per 15 september 1980:
Dhr. P. Geurten
Medische Psychologie

AGENDA

Filmhuis

woensdag 17 december
LE TESTAMENT D'ORPHÉE

regie: Jean Cocteau
aanvang 20.30 uur

donderdag 18 t/m zondag 21 december

LES DEMOISELLES DE WILKO

regie: Andrzej Wajda
aanvang 20.30 uur
vrijdag en zaterdag ook 22.30 uur

woensdag 24 december
LA BELLE ET LA BÊTE

regie: Jean Cocteau
aanvang 20.30 uur

donderdag 25 t/m 30 december

L'AVVENTURA

regie: Michelangelo Antonioni

aanvang 20.30 uur
vrijdag en zaterdag ook 22.30 uur

donderdag 1 t/m zondag 4 januari

'SIMONE BARBEZ OU LA VERTU'

regie: Marie Claude Treilhou

aanvang 20.30 uur
'C' ERAVAMO TANTO AMATI'

regie: Ettore Scola
aanvang 20.30 uur

donderdag 8 t/m zondag 11 januari

'OPERATIE BLOEDBAD'

regie: Jean Cocteau
aanvang 20.30 uur
'PERMETTE?-ROCCO PAPAEO'

regie: Ettore Scola
aanvang 23.00 uur

Muziek/Cabaret

**Maastricht/
Stadsschouwburg/
Redoute**

**aanvang 20.00 uur.
tenzij anders vermeld.**

vrijdag 12 december
FAMILIE MATINÉE
vereniging huismuziek
samenspelgebeuren tussen
ouders en kinderen
aanvang 14.30 uur

**zaterdag 13, zondag 14 en
maandag 15 december**

MESTREECHTER
OPPERETTE VERENIGING
Treechter Geis

Entree f 10, - en f 15, -
(excl. f 0,75 plaatsbespr.)

dinsdag 16 december

PAUL O'DETTE

Gitaar
Entree f 13, -
CJP/65 + : f 7,75

woensdag 17 december
LUNCHPAUZECONCERT

Ensemble Pierre Colen
Entree gratis
aanvang 12.30 uur

woensdag 17 december

FONS JANSEN

Zullen we handhaven?
Entree f 17,50 - f 22,50
CJP/65 + : f 8,75 - f 15,75

donderdag 18 december

LUNCHPAUZECONCERT
Studenten Conservatorium
Maastricht

Gitaarklas van Kees Dirx
Entree gratis

donderdag 18 december
FONS JANSEN

Zullen we handhaven?
Entree f 17,50 - f 22,50
CJP/65 + : f 8,75 - f 15,75

vrijdag 19 december

KERSTKONCERT

bel canto-concert
aanvang 20.00 uur

**zaterdag 20, en zondag 21
december**

MESTREECHTER
OPPERETTE VERENIGING
Treechter Geis

Entree f 10, - en f 15, -
(excl. f 0,75 plaatsbespr.)

vrijdag 26 december

KOFFIECONCERT

Collegium Musicum
Judaicum
Entree f 7,50

Kinderen, CJP/65 + : f 4,25
aanvang 12.15 uur

**vrijdag 26, zaterdag 27 en
zondag 28 december**

DE MAASTRICHTSE
CABARETGROEP
ROMMEDOE

Entree f 10, -

woensdag 7 januari

LUNCHPAUZECONCERT
Entree gratis

aanvang 12.30 uur

donderdag 8 januari

Stichting Nederlandse
Kameropera met:
L'INFEDELTA DELUSA
aanvang 20.00 uur

Theater

vrijdag 12 december
WORKSHOP THEATER

(alternatief theater uit
Leeds, Engeland). One man
show over leven en werken
van Samuel Beckett
aanvang. 23.00 uur

zaterdag 13 december

THEATER CAFÉ

Dixi Patterson. Engelstalige
one woman show, over
vrouwen uit de Ierse
literatuur.

Fragmenten uit werken van:
James Joyce, O'Casey en
Samuel Beckett.

aanvang 23.00 uur

vrijdag 2 januari

VADER ZALIGER,

blijspel met o.a. Ina van
Faassen en Guus Hermus.

Entree: f 11,75 - f 20,75

CJP/65 + va. f 6, -

aanvang 20.00 uur

**zaterdag 3 en zondag 4
januari**

JEUGDTONEEL PICCOLO
THEATER

'Achter de blauwe bergen'

Entree f 4,25

aanvang 20.00 uur

maandag 5 januari

Publiekstheater,
'MIJNHEER PUNTILA EN
ZIJN KNECHT MATTI'

Entree: f 11,75 - f 17,25

CJP/65 + va. f 6, -

aanvang 20.00 uur

zaterdag 10 januari

POPPENTHEATER voor vol-

wassenen, entree gratis

aanvang 23.00 uur

zondag 11 januari

FAMILIE MATINEE

Pantomimetheater

Rob van Reijn

met 'Kastjanka'

aanvang 14.30

uur

Pop

buro pinkpop verwacht:

14 december

Stadsschouwburg Sittard
'BLUES BAND'

17 december

Staargebouw Maastricht
'JANGO EDWARDS'

16 januari

Rodahal Kerkrade

'DIRE STRAITS'

Studium Generale

**Alle activiteiten vinden
plaats in de aula.**

Aanvang 20.00 uur.

dinsdag 16 december

Lezing:
Landschapsplanning in de

praktijk

door F. Dahmen

Kijk op de natuur van

J. Oerlemans

t/m 19 december

Tentoonstelling:

Stempelkunst van de
Nederlandse Kunststichting

